

Nr. 1/ aprilie, 2023, online

Esențial în educație

Activități de out - door în grădinița de copii

Săptămâna verde

Rolul comunicării în procesul evaluării

Esential Media
Pitești, Argeș

Esențial în Educație, online, Nr. 1/ aprilie, 2023

S. C. ESENȚIAL MEDIA PRESS S. R. L.

Editura Esențial Media

PITEȘTI, județul ARGEȘ

Tel.: 0769. 447. 895

E-mail: ziarulesential@gmail.com

Esențial în Educație, online, Nr. 1/ aprilie, 2023

Redactor-șef: Loredana DUMITRESCU

REDACTORI COORDONATORI:

FLORIN ZAMFIR

RALUCA NISTOR

CLEMENTINA CIROIE

Sursa imagini: www.pixabay.com

**AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALELOR ȘI AL IMAGINILOR PUBLICATE!**

**Esențial în educație
online**

Saptamanaverde.edu.ro

Platforma **Saptamanaverde.edu.ro** a fost lansată astăzi, 24 februarie, de către Ministerul Educației și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. De acum, elevii și cadrele didactice au la dispoziție o platformă de resurse educaționale pentru a susține organizarea activităților din cadrul Programului „Săptămâna verde”!

În acest an școlar, fiecare unitate de învățământ are la dispoziție, la alegere, o săptămână din perioada 27 februarie - 16 iunie 2023, pentru a derula programul *Săptămâna verde*. Școlile vor realiza, timp de 5 zile consecutive, activități educaționale care contribuie la prevenirea schimbărilor climatice și la protejarea mediului.

Platforma online vine în sprijinul acestora și conține o serie de materiale informative și idei /sugestii de activități ce pot fi organizate la nivelul unităților de învățământ. Cadrele didactice nu sunt obligate să se limiteze la resursele propuse, fiind încurajate să identifice, la nivel local, și alte tipuri de activități complementare.

În 2022, Raportul „Educația privind schimbările climatice și mediul în școli sustenabile”, realizat la inițiativa Președintelui României Klaus Iohannis, a propus programul *Săptămâna verde* și dezvoltarea de instrumente (inclusiv digitale) în vederea implementării. Departamentul Climă și Sustenabilitate din cadrul Administrației Prezidențiale s-a implicat în ultimele luni în a reuni și a mobiliza entitățile relevante în dezvoltarea și implementarea acestei platforme.

Implementarea platformei este realizată de Ministerul Educației, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Asociația Code for Romania, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Autoritatea pentru Digitalizarea României.

„Având în vedere importanța educației privind schimbările climatice, platforma educațională lansată astăzi reprezintă un instrument util pentru cadrele didactice și elevii care participă la activitățile din Săptămâna verde. Cu astfel de inițiative, contribuim cu toții la formarea unui comportament responsabil față de mediul înconjurător și implicit a unei societăți care își protejează viitorul. Toate materialele și activitățile incluse în această platformă reprezintă un punct de pornire și ne dorim să le dezvoltăm în anii viitori alături

de întreaga comunitate educațională. Mult succes elevilor, profesorilor și partenerilor în această primă ediție a programului Săptămâna verde!”, a declarat ministrul Educației, Ligia Deca.

„Educația ecologică este, foarte probabil, cel mai important instrument prin care creștem generații cu respect pentru mediu. Și pentru că respectul se câștigă, nu se impune, le-am pregătit elevilor și dascălilor noștri cele mai plăcute și interesante activități de învățare. Le mulțumesc tuturor celor care au contribuit la realizarea acestei platforme. Prin intermediul acesteia, cadrele didactice au acum la dispoziție o resursă consistentă pentru a se asigura că prima ediție a Săptămânii verzi va fi un succes”, a declarat ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor, Barna Tónczós.

În forma actuală, platforma educațională cuprinde resurse precum:

- date despre proiect, repere legislative;
- o bibliotecă digitală cu resurse educaționale (materiale, idei de activități) pe teme din următoarele domenii: *schimbări climatice, managementul deșeurilor, consum și producție sustenabile, biodiversitate, păduri și viață terestră, apă și viață acvatică;*
- idei de trasee educative în natură;
- o hartă a ariilor naturale protejate și informații despre acestea;
- lista stațiilor meteorologice și informații despre acestea;
- resurse privind modalitatea de răspuns la dezastrelor naturale;
- resurse și sugestii de activități propuse de ONG-uri;
- exemple de bune practici educaționale cu privire la schimbări climatice și mediu.

Mai multe detalii sunt disponibile accesând platforma **saptamanaverde.edu.ro**.

Comunicat de presă, SURSA: www.edu.ro

Evaluatorul în cadrul examenelor de titularizare și definitivare

Ionescu Ștefania

Examenele și concursurile sunt activități cu miză socială ridicată pentru cei implicați: candidați, profesori evaluatori, factori responsabili cu organizarea, administrarea, logistica și managementul procesului de evaluare. În acest context, devin esențiale cunoașterea și diminuarea acțiunilor și efectelor ce pot influența obiectivitatea evaluării și calitatea deciziilor evaluative.

Pentru candidați, evaluările la examenele și concursurile naționale, în contextul normativ actual, sunt evaluări "externe" –profesorii evaluatori sunt diferiți de cei de la clasă, iar lucrările sunt anonimizate. De cele mai multe ori, nota finală a unei lucrări este media aritmetică a punctajelor acordate de minim doi evaluatori care nu au diferențe mai mari de un punct. Având în vedere modul în care rezultatele unui examen pot influența viața și cariera unui candidat, un punct poate fi considerat o diferență mare. De unde pot proveni aceste diferențe? Care sunt principalele surse de erori care pot apărea și cum pot fi ameliorate?

Profesorul-evaluator are controlul dar și responsabilitatea păstrării confidențialității și asigurării obiectivității pe tot parcursul procesului de evaluare. Pentru a-și îndeplini rolul, sunt absolut necesare competențe de identificare a erorilor în evaluare, de aplicare a tehnicilor și acțiunilor specifice creșterii obiectivității dar și aplicarea unitară a baremelor de evaluare și notare.

Ministerul Educației are în responsabilitate organizarea și administrarea evaluării iar proiectarea subiectelor și baremelor este atribuită Centrului Național de Evaluare și Examinare, înființat în 1998 într-un proiect al Băncii Mondiale pentru profesionalizarea evaluărilor în România.

La majoritatea disciplinelor subiectele de examen conțin itemi semiobiectivi și subiectivi la definitivare și titularizare, iar cele de bacalaureat conțin și itemi subiectivi.

Utilizarea itemilor obiectivi, la clasă sau în cadrul examenelor, pe lângă gradul mare de obiectivitate prezintă și alte avantaje: sunt ușor de proiectat și evaluat, verifică înțelegerea conceptelor, a însușirii limbajului, permit evaluarea competențelor ce țin de recunoaștere iar corelarea cu competența evaluată este evidentă.

Principalele dezavantaje țin de faptul că nu permit evaluare abilităților superioare și poate acesta este motivul pentru care nu se regăsesc în subiectele examenelor date de profesori. În timp, utilizarea excesivă sau exclusivă unor astfel de itemi are efecte negative asupra procesului de învățare deoarece:

- încurajează învățarea bazată pe recunoaștere și pot induce elevilor impresii false despre gradul de atingere a competențelor/nivelul cunoștințelor;
- nu permit evaluarea capacității de exprimare ("amputează" competențe lingvistice);
- pentru itemii cu alegere multiplă care presupun o rezolvare, evaluarea se face doar pe rezultat, nu și pe raționament.

Din categoria itemilor semiobiectivi, în subiectele examenelor naționale se regăsesc itemi cu răspuns scurt și de tip întrebare structurată. Evaluarea acestor itemi implică un anumit grad de subiectivism pentru că presupune emiterea unei judecăți de valoare asupra corectitudinii răspunsului, dar și interpretarea similară a baremului de evaluare și de notare de către evaluatori independenți. Nu se regăsesc itemi de completare, justificările posibile țin de nivelul taxonomic vizat, aproape exclusiv cel al achiziției de informație, dar și de necesitatea unui număr mare de itemi pentru evaluarea unei competențe.

Itemi subiectivi generează diferențele cele mai mari între punctajele acordate de evaluatori diferiți. La examenul național de bacalaureat întâlnim itemi subiectivi de tip rezolvare de probleme iar la definitivat și titularizare și itemi de tip eseu. Se poate justifica lipsa itemilor de tip eseu din subiectele de bacalaureat prin faptul că pot acoperi un număr limitat din competențe raportat la timpul necesar rezolvării și sunt percepuți de elevi ca fiind dificili, ceea ce generează o oarecare anxietate.

Practica evaluării lucrărilor scrise la examene a indicat ca surse ale diferențelor de punctaj:

- Bareme succint realizate care permite interpretări subiective;

- Evaluatori care nu respectă baremul: acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem; acordă punctaj intermediar pentru rezolvări parțial corecte sau acordă punctajul chiar dacă nu este respectată cerința (ex. pentru scrierea ecuației reacției, chiar dacă nu au fost utilizate formule de structură cerute pentru compușii organici și s-au utilizat formule moleculare).
- Erori de însumare a punctajelor sau transcriere a notelor de pe borderouri pe teze și în aplicația electronică.

În baremele testelor de antrenament pentru bacalaureat 2021, se observă schimbări care contribuie la o evaluare unitară. Eliminarea precizării „*Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem*” prezentă pe barem până în 2020 permite acordarea punctajului pentru raționament parțial corect iar textul „*Pentru itemii acestui subiect, în situația în care, candidatul scrie numărul itemului însoțit de mai multe litere și nu de o singură literă, așa cum prevede cerința, se acordă 0 puncte*” elimină posibilitatea apariției oricăror interpretări la itemii obiectivi de tip alegere multiplă.

Pentru realizarea unei evaluări unitare se pot adopta practici utilizate la nivel internațional ca realizarea unei sesiuni de formare pentru aplicarea baremului de evaluare și notare, înainte de începerea procesului de evaluare, la care participă toți evaluatorii care primesc lucrări și adoptarea unui design al evaluării pe subiecte, ce presupune evaluarea consecutivă a unor părți compacte din subiect pentru toate lucrările dintr-un pachet.

Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație a prezentat în cadrul cursului de formare pentru constituirea Corpului de profesori evaluatori pentru examene și concursuri naționale necesitatea proiectării și implementării unui instrument de tip „borderou electronic”. Această practică poate duce la creșterea responsabilității profesorului evaluator, evitarea erorilor de calcul și de transcriere, dar mai ales la realizarea rapoartelor de evaluare la toate nivelurile și de obținere a feedback-ului la nivel de item. Competențele profesorului – evaluator se impun a fi completate cu utilizarea bazelor de date și a instrumentelor tehnice specifice procesului de evaluare și notare.

Bibliografie:

rocnee.eu/testeantrenament/
www.ise.ro/pisa-2018-2021

Educarea în spiritul toleranței prin activități curriculare și extracurriculare

**Prof. Înv. Preșc. Scridonesi Felicia
Gradinița nr. 1 Maieru**

Toleranța este o atitudine ce reprezintă deschiderea și respectul pe care le manifestăm față de diferențele dintre oameni, de orice natură ar fi ele. La fel ca toate atitudinile se transmite în mod subtil. Copiii trebuie ajutați să devină persoane tolerante. De la vârste mici, copiii imită comportamentele celor din jur, dezvoltându-și valori proprii. Nicio vârstă nu este prea mică pentru a-l ajuta pe copil să fie tolerant.

Școala trebuie să primească toți copiii, indiferent de condiția lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică.

Educația trebuie să vizeze nevoile de învățare ale tuturor copiilor în spiritul respectului persoanei, toleranței, simpatiei, sociabilității, generozității și întrajutorării.

Mijloacele moderne - televiziunea, calculatorul- care intervin în viața copilului de la vârste fragede ne provoacă dificultăți atât nouă cât și părinților. Suntem mereu atenți să observăm fiecare mișcare a copilului și să reacționăm imediat, să luăm măsuri, dar uităm uneori că acesta are dreptul de a primi educație, de a-și dezvolta capacitățile în condiții de libertate și demnitate, de a fi crescut în spiritul înțelegerii, toleranței, prieteniei, respectului.

Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup, formarea răspunderii individuale, interdependența dintre membrii grupului. Favorizează cunoașterea reciprocă dintre elevi, înțelegerea și acceptarea, integrarea în grup.

Literatura pentru copii abundă în teme în care eroii pozitivi dau dovadă de toleranță, cooperare, iubire de semeni, curaj, responsabilitate. Amintim aici textele literare precum: „Cel mai bun prieten”, Victor Sivetidis; „Stigletele”, Mihail Sadoveanu; „Piatra pițigoiului”, Cheile, „Hoțul”, Tudor Arghezi; „Furnica și porumbița”, Lev Tolstoi; „Fata babei și fata moșneagului”, „Amintiri din copilărie”, „Harap-Alb”, Ion Creangă; „Banul muncit”, Alexandru Mitru, „Cuore, inimă de copil”, de Edmondo de Amicis.

În parcurgerea textelor literare am folosit metode activ-participative care au pus copiii în situația de a coopera pentru realizarea sarcinilor. Mozaicul, cubul, explozia stelară, predarea- învățarea reciprocă, brainstormingul, turul galeriei, au sprijinit integrarea tuturor în activitate, exprimarea liberă a ideilor, comunicarea, asumarea rolurilor, i-au învățat să colaboreze, să asculte și să respecte părerile celorlalți, să accepte diversitatea. Apariția unor situații problematice a determinat de fiecare dată, cooperarea și participarea tuturor partenerilor la găsirea soluțiilor.

Metoda învățării în grupuri mici se bazează pe principiul întăririi coeziunii grupului prin interacțiunea dintre membrii săi, accentuând ideea că scopul și succesul grupului pot fi atinse numai dacă toți membrii echipei se implică în activitate.

Această metodă le permite copiilor să-și dezvolte abilități precum: a cere și a oferi informație, a pune întrebări, a căuta răspunsuri, a explica și a argumenta, a oferi sprijin și a clarifica, a asculta și a reflecta la ceea ce s-a spus. Fiecare copil, indiferent de nivelul de dezvoltare intelectuală, este valoros și important prin faptul că poate contribui prin progresul personal (raportat la performanțele anterioare), la scorul și implicit succesul grupului. Acest aspect are influențe motivaționale asupra copiilor.

În rândul metodelor interactive utilizate s-a aflat **jocul de rol** care se bazează pe ideea că se poate învăța nu numai din experiența directă, ci și din cea simulată. Jocul pune participanții în ipostaze care nu le sunt familiare tocmai pentru a-i ajuta să înțeleagă situațiile respective și pe alte persoane care au puncte de vedere, preocupări și motivații diferite. Punând elevii să relaționeze între ei, jocul de rol îi activează din punct de vedere cognitiv și afectiv, iar interacțiunile dintre participanți permit autocontrolul conduitelor, comportamentelor, dar și al achizițiilor, înlăturarea pornirilor negative, dominatoare.

Proiectarea scenariului unui joc de rol se face de către educator împreună cu copiii. Distribuția rolurilor se face potrivit aspirațiilor, aptitudinilor și preferințelor participanților. Am folosit jocul de rol prescrist- participanții au primit rolul, descrierea lui și l-au interpretat ca atare (Procesul fetei babei, Prietenul credincios- Hugo și Hans) și jocul de rol improvizat – în care s-a pornit de la o situație dată și „actorii” au dezvoltat rolul. (:”Iliuță și tatăl”, „Drumețul și proștii”, „Tătuțul și hoțul”, „Împăratul Păsărilor și Privighetoarea”, Reporter pentru o zi, etc)

Utilizarea jocului de rol a condus la stimularea dialogului, posibilitatea de a explora și lărgi orizontul cunoașterii și de a-și forma deprinderi, dezvoltarea capacității de evaluare a atitudinilor partenerilor și adoptarea unui

comportament adecvat, a capacității de evaluare a propriilor acțiuni, de înțelegere și de învățare din situația simulată, cultivarea sensibilității față de oameni și de probleme, rezolvarea pozitivă a situațiilor problemă, formarea spiritului de echipă.

Poeziile sunt mijloace prin care se educă spiritul de dragoste și înțelegere față de ceilalți copii, de toate viețuitoarele, ajutorării tuturor celor aflați în nevoie. În realizarea acestor obiective s-au selectat versuri din creațiile Elenei Farago (Doi frați cuminiți”, „Cățelușul șchiop, Gândăcelul, etc.) Tudor Arghezi („Fetica”, „Tâlharul pedepsit”), George Coșbuc, Mihai Eminescu, Otilia Cazimir, etc., fabule, legende.

Din studiul textelor literare, copiii au înțeles că trebuie să se ajute, să aprecieze ajutorul pe care îl primesc, să fie mai toleranți.

Cunoștințele obținute în orele de curs le-am valorificat în activitățile extracurriculare: serbări școlare, proiecte cu biblioteca școlii, vizite și excursii, proiecte cu poliția, biserica cu centrele de plasament din zonă. Toți copiii au fost antrenați în aceste activități, a fost valorificat potențialul individual, dar și activitatea în grup. Produsele activităților extracurriculare s-au concretizat în albume, afișe, jurnale, portofolii, etc.

Ca formator, cadrul didactic este un exemplu pentru copiii săi. El trebuie să găsească modalități de promovare a toleranței în rândul acestora. Prin activitățile desfășurate am determinat copilul să se simtă important, în siguranță, iubit, am creat situații în care să-și exprime calitățile, să ofere ajutor, le-am oferit oportunități de învățare despre locuri, oameni, culturi noi, ne-am implicat când a apărut un comportament intolerant, am dezvoltat abilități de negociere de rezolvare a problemelor, situațiilor de criză, am oferit modele de toleranță și respect!

Deci, trebuie să tolerăm ca să fim toleranți, să respectăm ca să fim respectați, să oferim libertate ca să fim liberi, să iubim ca să fim iubiți. Toleranța trebuie privită ca o virtute și nu ca o obligație.

Bibliografie:

- Boboc, I. - "Managementul educational" - EDP, Bucuresti, 2002
Neamtu, C. A. Ghergut, A. - "Psihopedagogie speciala" , Polirom, Iasi, 2000
Vrasmas , T.-"Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București, 2004

Activități de out - door în grădinița de copii

Prof. învăț preșcolar: Ciroie Clementina

Grădinița cu Program Normal Nr. 1 Maieru,

Județul Bistrița-Năsăud

Educația outdoor este un concept relativ nou în contextul educativ românesc, însă ea începe din ce în ce mai mult să capteze interesul actorilor educaționali din sistemul de învățământ formal. Există numeroase accepțiuni pentru termenul de educație outdoor, însă pentru a da o definiție simplă putem spune că această formă de educație se bazează pe învățarea în aer liber. Termenul de educație outdoor, poate include educația pentru mediu, activități recreative, programe de dezvoltare personală și socială, drumeții, aventură, etc.

Caracteristicile cheie ale educației outdoor:

- *Educația outdoor oferă posibilitatea contactului direct cu natura* – protecția mediului reprezintă un subiect de interes mondial, urbanizarea masivă a produs un efect nociv asupra mediului și prin faptul că oamenii nu constientizează impactul pe care acțiunile lor non-ecologice le au asupra mediului – educația outdoor se desprinde ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu;

- *Educația outdoor reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare* – un mediu relaxant, liber, fără constrângerile pe care le impun “cei 4 pereți ai unei săli de clasă” poate oferi elevilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între oameni bazată pe sprijin reciproc;

- *Educația outdoor facilitează procesul de învățare al elevilor care întâmpină dificultăți în acest sens* – educația outdoor oferă un climat diferit de învățare ce permite elevilor care în mod usual întâmpină dificultăți de învățare și au un nivel scăzut de performanță școlară, să devină mai motivați, cu mult mai capabili;

- *Contribuie la dezvoltare personală atât a celor care o aplică, cât mai ales a elevilor;*

- *Facilitează dezvoltarea spiritului de echipă* – conexiunea între elevi, elevi-profesori duce la creșterea gradului de participare activă, creșterea cetățeniei active în rândul ambelor categorii;

- *Educația outdoor oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale ce asigură bunăstarea societății*

Obiectivele generale ale educației outdoor sunt:

- Dezvoltarea abilităților socio-personale: îmbunătățirea muncii în echipă, îmbunătățirea relațiilor sociale, dezvoltarea competențelor de conducere, etc
- Dezvoltarea abilităților de management: organizare, coordonare, evaluare
- Oferirea unui cadru stimulativ de învățare
- Oferă posibilitatea creării unui mediu relaxant și motivant în funcție de problema identificată – permite escaladarea unor nivele înalte de imaginație în vederea obținerii rezultatelor propuse.

Aspecte practic-aplicative de realizare a educației outdoor

De cele mai multe ori educația primită la școală are un aspect teoretic(cognitiv). Profesorii au de urmat o programă încărcată și prea puțin timp la dispoziție ca să o predea unei clase numeroase. În educația outdoor copiii învață totul în mod practic, activ, prin experiențe personale la care apoi reflectă pentru a extrage învățăturile. Acest mod de învățare, se numește *experiențial-Înveți cu creierul, mâinile și inima!*

În cadrul domeniului Limbă și comunicare, la grupele mari de preșcolari, clasa pregătitoare și chiar la clasa I, în funcție de nivelul vârstei, activitățile se pot ține în aer liber și pot îmbrăca diferite modalități de realizare:

- punerea în scena a unei povești, după ce în prealabil aceasta a fost citită în sala de clasă – putem solicita copiilor, elevilor să schimbe firul epic al poveștii (pentru a evita haosul și dezorganizarea, pregătim elevii pentru activitate cu o zi înainte, sprijinim elevii în acest proces, fără însă a interveni în deciziile lor pentru stabilirea unui nou fir epic - activitatea nu presupune o repetiție propriu-zisă, este indicat să lășăm elevii să fie spontani, ei se vor gândi în prealabil cum să schimbe firul epic, însă pentru exemplificare ei vor fi încurajați să improvizeze)

- identificăm anumite elemente naturale cu care elevii pot scrie: pe pământ, pe pietre sau frunze

- începem o poveste alegând un obiect din natură (un copac, o floare, etc) și încurajăm elevii să continue povestea - poveste cu început dat

- creem împreună cu elevii un loc sau mai multe locuri de citit (atunci cand avem ca mijloc de realizare Lectura educatoarei la grădiniță, putem merge în acel loc)

- încurajăm elevii să compună poezii cu diverse obiecte din jur (copaci, iarba, etc).

Matematica oferă și ea oportunități care mai de care mai diversificate, prin compunerea sau rezolvarea de probleme, preșcolarii, elevii sunt puși în situația de a evalua în cifre exacte anumite aspecte, spre exemplu:

- se pot aduna o gramadă de pietre din care profesorul și fiecare elev își vor alege una, compară piatra aleasă de noi cu cea a copiilor, cine are piatra cea mai mare sau piatra cea mai mică, se desenează cu creta (la școală) semnele < > = a pentru a exemplifica

- în curtea școlii sau grădiniței copiii sunt puși să formeze diferite figuri geometrice, astfel vor învăța într-un mod interactiv

- se poate măsura curtea școlii sau poate grădina cu flori, etc.

Există o serie de programe de educație outdoor care pot fi utile în diferite contexte și în funcție de nevoile existente/identificate, astfel ca se pot utiliza astfel de programe axate pe sănătate și educație fizică, știința mediului, management și psihologie.

Un exemplu de program de educație outdoor axat pe educație fizică ar putea avea efect preventiv-educativ-terapeutic, ar putea duce la scăderea numărului de elevi cu obezitate crescută din școală (programul ar putea include exerciții fizice, plimbări în aer liber, discuții libere cu elevii într-un cadru relaxant și motivant); un program de educație outdoor axat pe știința mediului ar avea ca efect informarea elevilor cu privire la problemele de mediu din comunitatea lor, conștientizarea cu privire la impactul pe care acțiunile lor le au asupra mediului (se poate organiza o activitate de ecologizare, sau orice alte activități relevante în abordarea problemei identificate - o caracteristică importantă a educației outdoor este aceea că permite un grad ridicat de creativitate).

Valorificarea educației outdoor în dezvoltarea emoțională și socială a copiilor - premisă a dezvoltării cognitive

Un aspect important al educației outdoor este acela că poate contribui la creșterea nivelului de bunăstare al indivizilor; pe lângă nevoile de bază ale unei

persoane, există și o serie de nevoi la care educația outdoor poate răspunde și anume: nevoia de a fi respectat, inclus social, de a fi activ și responsabil, nevoia de a te simți în siguranță.

Nevoia de a se simți respectat – derularea de diferite activități în aer liber incurajează copilul să se simtă în largul său, astfel el va fi mult mai deschis, va comunica, își va exprima propriile opinii, se va simți băgat în seamă și va simți ca deciziile sale contează pentru ceilalți; elevii pot fi consultați cu privire la diferite jocuri sau activități.

Nevoia de a fi responsabil – activitățile outdoor permit copilului oportunitatea de a primi diferite sarcini (educația outdoor este printre altele o forma de învățare organizată și structurată, astfel ca profesorul trebuie să aibă în vedere implicarea tuturor elevilor în activitățile propuse); sub supravegherea profesorului/educatorului, fiecare copil primește diferite responsabilități și sarcini pentru atingerea scopului propus (spre exemplu daca se optează pentru o activitate de ecologizare, un elev poate primi sarcina de a curăța pomii, un elev are sarcina de a uda florile – este important însă ca prin comunicarea cu elevul, profesorul să-i însușească sentimentul că prin ceea ce întreprinde el, mediul va fi mai curat, astfel el va conștientiza că are o responsabilitate față de protejarea mediului.

Nevoia de a fi activ – implicarea în diferite activități sportive, jocuri, plimbări tematice, nu va aduce decât beneficii dezvoltării fizice, psihice ale elevului. Jocul este o caracteristică principală a copilăriei, de aceea este important ca elevii să fie stimulați în mod constant să se joace, să alerge, să participe la diferite activități în mod activ.

Nevoia de a fi inclus social – poate cea mai importantă caracteristică a educației outdoor este aceea că este o modalitate de succes de a depăși unele dificultăți ale copilului (psihice, fizice, sociale, emoționale sau economice), astfel încât acesta să fie inclus social, să simtă că aparține unei comunități; se consideră ca mediul din interiorul clasei este mai degrabă unul competitiv, în timp ce cel din afara clasei este unul suportiv, care permite copiilor să se exprime, să relaționeze cu ceilalți, să colaboreze.

Nevoia de a se simți în siguranță - un aspect pe care literatura de specialitate îl consideră important în abordarea educației outdoor este că aceasta trebuie să țină cont de această nevoie. Interiorul clasei este mult mai sigur pentru elevi, în timp ce mediul exterior implică diferite riscuri și situații neprevăzute care pot avea efect negativ. Profesorul trebuie să identifice posibilele riscuri care pot să apară și să conceapă un plan de management al riscului, despre care vom vorbi

mai târziu întrucât este un aspect deosebit de important care i-a facut pe unii specialiști in domeniu să nege utilitatea utilizării educației outdoor.

Întrucât educația outdoor se adresează unui public larg, indiferent de vârstă, nevoile sunt similare și pentru cei mici și pentru cei mari, acest tip de educație trebuie să acorde locul cuvenit acestor nevoi indiferent de vârsta *elevului*.

Participarea la activitățile de formare din cadrul proiectelor care au ca tematică educația outdoor ar oferi oportunitatea de a înțelege acest fenomen nou, de a-l aprofunda și implementa cu succes în curriculara școlară chiar și fără existența unor norme ale Ministerului Educației Naționale. Procesul de învățare a modului de abordare al acestui tip de educație este unul benefic, necesitând un management de timp pentru a putea fi implementat cu succes și pentru a putea da rezultatele pe care le dorim.

Perspectiva educației outdoor în relația cu celelalte forme ale educației

Dintre toate aceste forme, educația outdoor se pliază cel mai bine cu cea non-formală, întrucât ca și aceasta, educația outdoor se bazează foarte mult pe participarea activă, maximizează procesul de învățare, minimalizând constrângerea specifică școlii, oferă o utilitate practică imediată cunoștințelor învățate, se desfășoară în contexte diferite având un cadru de învățare și un conținut lejer, folosește metode care stimulează implicarea și participarea, are o structură și o planificare flexibilă, procesul învățării este orientat spre participant, se bazează pe experiența participanților.

Atât educația non-formală cât și educația outdoor pot fi integrate cu succes în educația formală cu scopul de a maximiza efectele procesului de învățare, tendința actuală este aceea de amplificare a celor două forme, mai ales pentru faptul că încorporate, ele conduc la un sistem educativ mult mai valoros din punct de vedere al calității, produc avantaje pe termen lung, permit acoperirea unei game largi de discipline și cel mai important, actul educațional se axează în aceeași măsură și celor care o implementează (în speță profesorilor) și celor care fac obiectul învățării (în speță elevii).

Educația formală are meritul de a fi organizată și structurată, încorporând o paletă întreagă de informații și cunoștințe de care are nevoie un individ în formarea sa educațională, educația informală vine în sprijinul educației formale și asigură procesul de învățare oricând și oriunde, pe tot parcursul vieții, educația non-formală vine cu acele elemente de natură să satisfacă nevoile unui individ de natura, psihica, social, emoțională prin diferite metode interactive, participative,

iar educația outdoor “ scoate la aer ” cele 3 forme de educație, le revigorează, le adaugă prospețime și își extinde acțiunea benefică în diferite domenii (în speță dezvoltare durabilă, protecția mediului, dezvoltare personală și profesională).

Concluzii

Educația outdoor reprezintă suma acțiunilor întreprinse de profesori, instructori, trainer, formatori, într-un mediu natural/sălbatic, folosind metode experiențiale, pentru a produce schimbări la nivelul abilităților fizice, intra și interpersonale și al comportamentului față de mediu, în rândul participanților. Educația din școală rămâne sărăcită dacă nu este completată de ceea ce se poate adăuga dinafara perimetrului ei. O școală inovativă va prelua și va integra astfel de situații, le va face aliat, sursă de întărire, de revigorare, de extensie a ariei ei de acțiune.

Bibliografie:

1. Cucuș, C-Doxologia, decembrie 2012
2. Ionescu, M. , Radu, I. (coord)-Didactica Modernă, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001
3. Manual de educație outdoor -Liflong Learning Programme 2010-2012

Metodele principale și moderne folosite în predarea gramaticii

Prof. Constantinescu Aura

Școala Gimnazială George Marinescu, Drăganu

Metodele principale folosite în predarea gramaticii sunt: explicația, conversația euristică, demonstrația, învățarea prin descoperire, problematizarea, exercițiul, metoda lucrului cu manualul și analiza gramaticală.

Metode moderne de predare: metoda cubului, Știu/Vreau să știu/Am învățat, metoda ciorchinelui.

Explicația este metoda prin care se urmărește lămurirea și clasificarea unor noțiuni gramaticale, prin relevarea notelor esențiale, solicitând într-un grad mare operațiile gândirii: analiza, sinteza, comparația, generalizarea, abstractizarea. Ea contribuie la antrenarea și la dezvoltarea spiritului de observație al elevului, stimulează memoria și gândirea logică și constă concret într-un set de informații prezentate pe parcursul a 4-5 minute. În practica școlară, explicația se folosește, de obicei, împreună cu demonstrația

Metoda conversației este metoda cu rol preponderent în practica didactică a studierii limbii române în școală și aceasta datorită faptului că înlesnește antrenarea elevilor în cercetarea faptelor de limbă, în descoperirea regulilor, le cultivă gândirea logică, posibilitățile de exprimare, încrederea în capacitățile proprii, deoarece îi pune în situația de a descoperi ei înșiși cunoștințele, pricepera de a folosi dialogul în vederea unei comunicări vii și clare. Este folosită în cele două forme prevăzute de pedagogie: euristică și catehetică.

Învățarea prin descoperire este o metodă didactică modernă, cu toate că ea implică elemente întâlnite în metodica tradițională (identificarea, conversația euristică). Este o modalitate de a intra în posesia adevărurilor prin demersuri proprii. Comparativ cu învățarea prin transmitere riguros dirijată, bazată pe intervențiile altor persoane, învățarea prin descoperire se bazează pe pe forța personală de cunoaștere, pe instrumentele de cunoaștere pe care le posedă fiecare

individ (elev). Este o cunoaștere bazată pe autodirijare. Descoperirile de tip didactic sunt de fapt niște redescoperiri, pentru că elevii descoperă, în general adevăruri deja cunoscute. O astfel de descoperire este însoțită de o dirijare exterioară. Elevul redescoperă cunoștințe vechi, iar profesorul trebuie să favorizeze menținerea unei atitudini active.

Metoda activității cu fișele este considerată drept prima formă de organizare programată a învățării. Utilizarea fișelor individualizează învățarea, întrucât subiectele formulate pe diferite tipuri de fișe au destinație precisă.

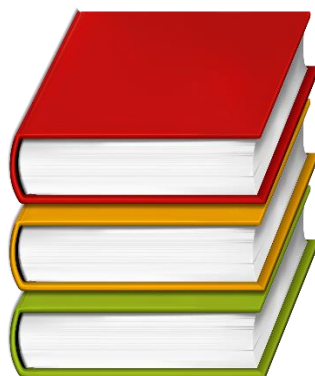
Exercițiul reprezintă efectuarea repetată a acțiunilor de învățare teoretică în vederea fixării și a consolidării cunoștințelor dobândite, precum și în vederea formării și dezvoltării priceperilor și deprinderilor intelectuale.

Exercițiul ca metodă de învățământ reprezintă calea prin care, pe baza repetării sistematice a unei activități intelectuale, se dobândesc deprinderi.

Metoda ciorchinelui este o metodă didactică, utilizată individual sau în grup, care constă în evidențierea de către elevi a legăturilor dintre idei, pe baza găsirii altor sensuri ale acestora și a relevării unor noi asociații.

Mijloacele de învățământ reunesc ansamblul tuturor materialelor, instrumentelor și aparatelor care facilitează desfășurarea activităților de predare-învățare-evaluare, pe linia atingerii obiectivelor lecției.

Mijloacele didactice folosite în studierea limbii sunt: listele, tabelele, schemele și chiar textele lingvistice, tabla, fișele cu sarcini de lucru (în activitatea independentă a elevilor), unele aparate tehnice pentru proiecții (retroproiectorul, epidiascopul) și testele.

Studiu de caz - tulburări de limbaj

Prof. înv. primar Gagi Ruxandra Florina

I. DATE PERSONALE

Numele și prenumele: **P.L.I.**

Sex: M / Data nașterii:

Locul nașterii și domiciliul:

II. DATE FAMILIALE

Structura și componența familiei: P. L. I. . provine dintr-o familie legal constituită, el fiind primul copil al familiei.

Condițiile materiale și de locuit ale familiei sunt decente, locuiesc în oraș cu chirie, apartamentul fiind bine dotat, amenajat și întreținut igienic.

Atitudinea și / sau conduita părinților față de:

- **copil:** părinții sunt preocupați de educația elevului și implicați în creșterea și educarea lui.

- **școală:** frecvența elevului la școală este foarte bună, lipsind doar când este bolnav.

III. DIAGNOSTICUL SUBIECTULUI

Diagnostic psihologic: nivelul intelectual a fost stabilit cu ajutorul Matricilor Progressive Raven color. Eleva prezintă o inteligență medie I.Q. de 111.

Diagnostic psihomotor: lateralitate stângă

Diagnostic logopedic: disgrafie

IV. DEMERS DIAGNOSTIC. Examinarea complexă a fost realizată cu ajutorul unor probe atât pentru examinarea **grafiei, lexiei** cât și a **compunerii**.

1. EXAMINAREA GRAFIEI este *structurată pe 2 nivele* importante: dictată și copiată

1.1. Examinarea scrierii alfabetului.

În etapa de dictare a probei, elevei i se dictează în ordine toate literele alfabetului spunându-i-se astfel: “a” mic de mână; “b” mic de mână; “C” mare de mână, pe când la copiere, eleva are un model în față pe care trebuie să-l copieze.

Potrivit lucrării, în această probă de examinare a scrierii alfabetului, aceasta face doar o singură greșală la dictare, substituind litera “ f ” cu “ p ”. Eroarea pe care elevul a făcut-o se referă la substituirea unei consoane cu alta,

diferită ca mod de articulare, în acest caz fiind vorba de consoana fricativă “f” și cea oclusivă “p”. Scrisul elevului este grăbit, el scriind repede.

La proba de copiere apar: omisiuni ale literelor “S” și “ș”, celelalte având un aspect murdar, multe dintre ele forme inadecvate, deformate “C”, “v”, nerespectând estetica și nefiind adaptate la desfășurarea grafismului. În principal la literele “m”, “n”, bastonașele din zona mijlocie a literelor prezintă una sau mai multe devieri din cauza neîndemănării cu care este condus stiloul.

1.2. Examinarea scrierii silabelor. Greșelile grafice în scrierea după dictare, sunt la nivelul:

Silabelor deschise: substituirea vocalei “u” cu vocala ”a”; a silabei deschise “ji” cu grupul de litere “ghi”, omiterea vocalei “o”, din cadrul silabei deschise “geo”.

Silabelor închise: sunt prezente două cazuri ale scrierii în oglindă; “pa” pentru ”ap” și “be” pentru ”eb”; apar substituiri ale grafemului “v” cu fonemul “f”, acest lucru confirmând confuzia ce apare datorită fonemelor asemănătoare din punct de vedere al formelor sonore, disgraficul auzind fonemul “v”, scrie grafemul “f”. Elevul **P.L.I.** mai omite câteva silabe închise “az”, ”ăp”, ”îm” datorită neatenției și dorinței de a termina mai repede.

Logatomilor: adăugirea literei “p” la grupul consonantic “crap”; inversiunea într-unul dintre logatomi, între o consoană și o vocală “r” și “â” în “zâr”, forma corectă fiind “zrâ”;

De asemenea, mai apare adăugirea prin repetare a grupului de litere “tru”; apare din nou substituirea fonemelor asemănătoare ”f”, ”v” din punct de vedere al formelor sonore, ceea ce confirmă problemele elevei cu privire la auzul fonematic.

În urma examinării detaliate a acestei părți din lucrare specificăm faptul că, scrisul elevei este murdar, deformat, literele fiind fie prea imprecise, fie deopotrivă “escamotate” în detrimentul lizibilității și al clarității traseului.

1.3. Examinarea scrierii cuvintelor. În urma efectuării acestui exercițiu, după dictare, se găsesc următoarele greșeli: substituirea grupului de silabe “ghe” din cuvântul “jgheab” cu “ghi”; omisiunea grafemului “j” care reprezintă litera inițială pentru a se forma cuvântul “jgheab”. Acest cuvânt este unul dintre exemplele care intră în categoria deformărilor de cuvinte. De asemenea în cadrul cuvântului „înblânzită”, observăm *confuzia grafică* dintre „m” și „n” și necunoașterea regulii de bază: “înainte de consoanele „b” și „p”

se scrie întotdeauna „m” și nu „n”. Adăugirea vocalei “i” în cadrul aceluiași cuvânt sugerează dificultățile elevului cu privire la orientare spațio-temporală. Se poate specifica simetria acestor grafeme în plan orizontal, pe axa orizontală.

Cele mai evidente erori apar în cazul următoarelor *cuvinte deformate* “**contrcor**” pentru „**constructor**”, „**traspor**” pentru „**transportor**”, „**aiierplan**” pentru „**aeroplan**”, „**niaună**” în loc de „**miaună**”. Acest ultim cuvânt precizat se observă repetarea confuziei grafice discutate mai devreme.

În cadrul cuvântului deformat „**traspor**” în loc de „**transportor**”, se observă prezența omiterii consoanei oclusive „n” și a ultimei silabe ce formează cuvântul „**tor**”.

De asemenea, cu privire la cuvântul deformat „**aiierplan**”, se găsesc erori ca: omisiunea vocalei „o”; adăugirea vocalei „i”, ce sugerează tendința de pendulare între negare și conturare a transformării îndelungi a normei ortoepice existente deja în vorbirea curentă dar nefixate în deprinderea fonetică a elevei. Grafemul „i” este unul dintre cel mai frecvent sunet eliminat în scriere. Ex: pluralul - „aurii”.

Cuvintele în cadrul probei de copiere sunt caracterizate de următoarele erori: inversiunea cinetică parțială prezentă în cuvântul „**areoplan**” – *deformarea* cuvântului de către elevă sugerează într-un mod evident nesesizarea relațiilor existente între foneme și neputința de a le situa în timp (pronunțarea) și nici în spațiu (scris); *adăugirea* grafemului „r” în cadrul cuvântului „**calorriifer**”. Aceste inversiuni dovedesc dificultățile elevului de a recunoaște ordinea consecutivă a literelor, corespunzătoare secvențelor, sunetelor, ca urmare a faptului că nu poate transpune o relație temporală într-una spațială din cazul unor tulburări de organizare spațio-temporală, caracterizată de: „*incapacitatea de a opera cu noțiunile de înainte - după, de la stânga - la dreapta*”.

La examinarea scrierii cuvintelor despărțite în silabe, eleva greșește doar la ultimul cuvânt: “**ae-ro-plan**”.

1.4. Examinarea scrierii propozițiilor constă într-o verificare atât a lexiei și a grafiei expresive cât și receptive. În cadrul probei pentru dictare, sunt expuse 3 propoziții, dorind să se scoată în evidență capacitatea elevei de a folosi semnele de punctuație corespunzătoare intonației fiecărei propoziții. La o primă analiză a erorilor specifice disgrafiei se observă omiterea semnelor corespunzător unor interogații “Unde este doamna profesoară ?” și exclamații “Mamă am luat un zece !”. Privitor acestor detalii puse în evidență se poate spune că **P.L.I.**

prezintă *confuzii în stabilirea legăturii dintre intonația vocii* pentru o interogație sau exclamație.

În cadrul propoziției “Mamă am loat un zece !”, cuvântul “**luat**”, are în componență un diftong format din “**u**” și “**a**”. Elevul **P.L.I.** substituie vocala “**u**”, cu vocala “**o**”, deoarece la pronunțarea cuvântului dacă suntem atenți, intră discret între cele două vocale “**u**” și “**a**”, vocala “**o**”. Acest lucru se poate demonstra în fața unei oglinzi prin mișcarea buzelor care devine rotunjită făcând trecerea de la “**u**” la “**a**”. Elevul prezintă dificultăți în scrierea unor cuvinte, propoziții ce conțin diftongi.

Pentru verificarea auzului fonematic s-au folosit paronime, unde în cadrul cuvântului “**stângă**” din prima propoziție este găsită omisiunea grafemului “**n**”, ceea ce dovedește neperceperea corectă a nazalizării – (ca un atribut al vocalei) și nu ca o consoană oclusivă, notată în limba română cu litera “**n**”; urmată de adăugirea literei “**ă**”, între grupul de consoane “**fl**” din cadrul cuvântului “af(**ă**)lă”.

Alte erori ce apar mai frecvent sunt omisiunile și substituirile: omisiunea “**o** **piatră**”, substituirea vocalei “**i**” cu “**e**” și în ceea ce privește cuvântul “**școală**”, deformarea - “**șoclă**”, litera “**a**”, fiind substituită cu consoana “**c**”. Acest lucru este posibil deoarece în formarea lui “**a**” și în cea a lui “**c**” sunt asemănări, diferența constând în neconducerea liniei până la unirea cu cea de sus. O altă omisiune prezentă este consoana “**ș**”, din cadrul cuvântului “pașnic”.

Evaluarea scrierii propozițiilor prin copiere, sunt lăsate doar propozițiile în care sunt incluse cuvintele paronime specifice detectării tulburărilor auzului fonematic și discriminării literelor. Elevul **P.L.I.** a copiat propozițiile corect fiind surprinse doar câteva substituiți ale vocalei “**ă**” cu “**a**”- ex: “**sta**”, “**piatra**”. Conform tratatelor de logopedie aceste confuzii sunt considerate ca fiind: “vicii subtile în funcționarea percepției vizuale”.

În *exercițiul 5*, din fișa de copiere, s-au selectat câteva cuvinte care au fost lăsate incomplete, eleva trebuind să completeze spațiile lipsă potrivit imaginilor reprezentative. Din numărul total de cinci cuvinte, eleva a greșit primul cuvânt, eroarea constând în substituirea diftongului “**ie**” cu “**cl**”, din cuvântul “**caiet**”.

În următoarele exerciții apar o serie de erori: contopirea de cuvinte care constă în alungirea în scris și unirea liniei de la ultima grafemă la prima grafemă a cuvântului următor.

Mai precis, s-a produs fenomenul despărțirii cuvântului “**Nicușor**” în “**Nicu**” și “**șor**”, partea ultimă fiind contopită de litera “**a**” și grupul de litere “**ple**”. Cuvântul de sine stătător format de elevă fiind “**șoraple**”. Aceste contopiri sunt

fară sens, doar cuvinte deformat, despărțite și contopite cu altele neavând nici un înțeles. Conform acestor erori, alte exemple sunt: “**catd**”; “**ea**”, “**săse**”.

Elevul **P.L.I.** întâlnește mai multe dificultăți deoarece aceste exerciții pun accentul pe orientare spațio-temporală, discriminare, auz fonematic. În acest exercițiu elevul face foarte multe greșeli, propoziția reconstruită neavând sens, formă și structură.

Erorile sunt evidente: deformările de cuvinte, contopirile de litere, jumătățile de cuvinte - cuvinte neterminate: ”**termin**(area)”, formează structuri fără sens și logică: “**Imăaște**”, “**aptăînfațașcoliiși**”- forma corectă “**mă așteaptă în fața școlii și**” . Litera “**I**” este omisă de la cuvântul “**bunicul**”;

Toate aceste dificultăți dovedesc prezența unor dificultăți severe privind orientarea spațio-temporală, analiza fonematică și a auzului fonematic – analiza și conștiința fonematică..

1.5. Examinarea scrierii textului. Dictare. **P.L.I.** reface greșelile întâlnite pe parcurs cu privire la: omisiunea literei ”**bunicii**”; consoanele “**S**”, “**R**” sunt substituite de corespondentele lor mici, nu ține cont de regula scrierii cu literă mare a numelor proprii.

În cadrul cuvântului “**întâlnit**”, elevul a omis vocala “**â**”- “**întlnit**”, fiind evidentă adăugirea vocalei “**i**”. Omisiunea grafemului “**â**” este argumentată de faptul că apare tendința ca sunetul mai tare sa-l elimine pe cel mai slab “**întlnit**”. Tot în această propoziție mai apare și omisiunea vocalei “**a**” potrivit cuvântului “**vicle(a)n**”.

Alte erori existente sunt substituirile: literei mici “**c**” cu litera mare “**C**” - cuvântul “**Ciorbă**”, care urmează după semnul ortografic “**:**”; grupului de litere “**gi**” în loc de “**ghi**”; consoanei surde “**f**” cu corespondenta sonoră “**v**”; vocalei “**e**” cu vocala “**i**”, care fac parte din grupurile de litere “**che**” – “**chi**”. Se observă deformarea literei “**T**” (mare de mână), elevul, scriindu-l ca pe “**T**”; omisiunea cuvântului “**căsuța**”, omisiunea vocalei “**e**”, adăugirea vocalei “**i**” din cadrul cuvântului “**mar(i)gin(e)a**” și substituirea dintre “**p**” și “**d**”, elevul scriind în loc de “**pădurii**” – “**păpurii**”. În ultimul dialog apare adăugarea vocalei “**e**”, în cadrul cuvântului “**aș(e)a**” și scrisul în oglindă a sturcturii “**am**” – (**ma**).

Tot în cadrul dictării se evidențiază încă o dată dificultatea pe care elevul o are în stabilirea legăturii dintre intonația vocii pentru o interogație sau exclamație și semnul specific fiecărui semn.

În cadrul lucrării de copiere **P.L.I.** prezintă aceleași greșeli într-o proporție mai mică. În tot acest text, apar substituirile „**a**” în loc de „**ă**”; „**i**” în loc de „**î**”- “**întâlnit**” și contopirea “**buchetde**”, forma corectă fiind “**buchet de**”.

2. EXAMINAREA LEXIEI este structurată pe 2 nivele: receptivă și expresivă.

2.2. În cadrul examinării **lexiei receptive**, examinarea se face atât la nivelul literelor, cuvintelor, a propozițiilor cât și a textului. Elevul *P.L.I.* prezintă un nivel foarte bun de înțelegere a lexiei receptive, realizând fără nici o greșeală rezolvarea sarcinilor care constau în: stabilirea corespondenței dintre cele două categorii de litere; găsirea literei de tipar auzită; înțelegerea a ceea ce citește; stabilirea corespondenței dintre propoziția corectă (una din trei) și imaginea corespunzătoare.

2.3. În cadrul examinării **lexiei expresive**, examinarea s-a făcut la nivelul: alfabetului, cuvintelor, propozițional și textului bine structurat.

În al III-lea exercițiu, subpunctul **a.** în lexia elevului apar următoarele erori pentru că ” nu citește toate literele din cuvânt, ci încearcă, pe baza unor litere caracteristice ale cuvântului, să ghicească cuvântul, astfel născându-se combinații eronate. În loc de “**trasează o linie**” – “**transează o literă**”, în loc de “**spuse**”- “**spune**”. Băiatul mai spune în loc de “**acoperă**”, “**colorează**”;

În subpunctul **b.** potrivit citirii, elevul a citit textul “Scufița Roșie”, având ca și greșeală citirea în oglindă a silabei „**am**”- (**ma**) și în loc de „**Unde mergi.**”- „**de unde mergea**”.

3. În procesul de EXAMINARE A COMPUNERII sunt esențiale exercițiile de construire și scriere a unor texte scurte, pe baza unui șir de ilustrații sau benzi desenate.

Elevul *P.L.I.* scrie o compunere pe baza imaginilor date de patru rânduri. Aceste rânduri reprezintă semnificația imaginilor, dar în scriere eleva a făcut mai multe greșeli: cuvântul „**luat**” - „**loat**”x2 prin substituirea vocalei „**u**” cu vocala „**o**”; contopirea „**liadat**” în loc de „**le-a dat**”, „**la**” în loc de „**l-a**”; începerea cuvântului după ce a pus „**,**”, cu literă mică; substituirea literei „**e**” cu vocala ”**i**” „**aceea**” față de ”**aceia**” cum a scris eleva.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În urma activităților desfășurate și a observațiilor realizate pe parcursul cercetării, s-a constatat că elevul *P.L.I.* prezintă dificultăți în scrierea corectă a unor logatomi, cuvinte, propoziții - acest lucru fiind dovedit de: confuzii grafice, substituiri, inversiuni cinetice totale/ parțiale, contopiri, deformări, tulburări de orientare spațio-temporală, auz fonematic deficitar, nefolosirea corespunzătoare

a semnelor de punctuație și multe alte semne vizibile care se datorează dificultăților de învățare.

Scopul final al activității corectiv-compensatorii este diminuarea sau estomparea dificultăților de învățare, mai precis a disgrafiei. Pentru realizarea obiectivelor propuse, în urma tuturor problemelor și erorilor constatate, se recomandă un program de intervenție personalizat, cu activități frecvente, care să țintească fix domeniile afectate ale comportamentului lexico-grafic.

Pentru a avea rezultate bune și rapide, evoluția subiectului cere o colaboare foarte apropiată cu personalul specializat din cadrul școlii: a logopedului, psihopedagogului, a psihologului și chiar a colegilor ei, aceștia având o mare influență asupra formării personalității băiatului, asupra schimbărilor ce vor avea loc în recuperarea lui.

Obiective propuse pentru programul de intervenție:

- Formarea și dezvoltarea capacității de organizare spațio-temporală pentru consolidarea direcției de citire și scriere;
- Educarea și dezvoltarea auzului fonematic;
- Dezvoltarea capacității de discriminare vizuală, auditivă și kinestezic-motrică a literelor din alfabet;
- Dezvoltarea capacității de discriminarea vizuală și auditivă în relațiile dintre consoane și vocale;
- Dezvoltarea capacității de discriminarea vizuală și auditivă în combinații monosilabice, bisilabice și trisilabice, în cadrul diftongilor și a grupurilor de litere;
- Scrierea și citirea unor propoziții, texte ce prezintă o dificultate crescândă;
- Formarea și dezvoltarea deprinderilor de sinteză, de înțelegere globală a mesajului oral și scris.

Metodele activ-participative în comunicarea didactică

Prof. înv. preșcolar: Ciroie Clementina

**Grădinița cu Program Normal Nr. 1
Maieru, jud. Bistrița Năsăud**

Nevoile și cerințele copiilor „actori” pe scena educațională pretind dascălilor o schimbare radicală a modului de abordare a activității didactice.

În accepțiunea modernă, metodele de învățământ reprezintă modalități de acțiune, instrumente, cu ajutorul cărora copiii, sub îndrumarea educatorului, își însușesc cunoștințe, își formează și dezvoltă priceperi și deprinderi intelectuale și practice, aptitudini și atitudini. Acestea sunt: metodele tradiționale și metodele moderne.

Metodele interactive de grup reprezintă o noutate, o schimbare, un nou început, o altă abordare a conținuturilor educative prin care se rezolvă mult mai ușor problemele de relaționare, de comunicare, de responsabilizare, de învățare reciprocă. Aceste metode, prin noutatea și atractivitatea lor, stimulează copiii, îi motivează pentru activitatea de învățare, reduce stresul trăit de educatoare și copii într-o activitate tradițională.

Preșcolarii descoperă o nouă experiență interrelaționând în grupuri de învățare activă; ei studiază, investighează și capătă încredere în capacitățile individuale și în cele ale grupului. Aceste activități cu variantele și etapele lor realizate prin metodele interactive trebuie predate ca un joc cu reguli, prin care copiii învață, cooperează și în același timp se distrează, se relaxează, învățând astfel să rezolve mai ușor problemele cu care se confruntă, să ia decizii în grup și să aplaneze conflictele.

Aplicarea metodelor interactive solicită timp, diversitate de idei, angajare în acțiune, descoperirea unor noi valori, responsabilitate didactică, încredere în rezultatele ce se vor obține, dar și în capacitatea personală de a le aplica creator pentru eficientizarea procesului instructiv educativ.

Metodele interactive implică mult tact din partea educatorilor deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil: timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare găsim gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul, în

concordanță cu situația. Pentru aplicarea metodelor, amenajarea spațiului este foarte importantă datorită faptului că preșcolarii gestionează acest spațiu precum și materialele puse la dispoziție în vederea realizării sarcinilor primite.

În timpul derulării activităților bazate pe metode interactive spațiul poate fi modificat chiar de către copii pentru a corespunde stilului de învățare și inițiativelor creative ce țin de resursele materiale existente (truse, jucării, jetoane, etc). Astfel ei învață să exploreze mediul educațional ce îi înconjoară în scopul rezolvării sarcinii didactice, să coopereze în acest sens, să se accepte, să se asculte activ, menținând ordinea pentru că nu uită că vor fi evaluați.

Activizarea reprezintă un proces complex, sistematic și dinamic, care angajează întregul potențial psiho-fizic al subiecților cunoașterii. Prin activizare se urmărește realizarea unei învățări și formări active și interactive, în care cel care învață să se implice efectiv, intens, profund și deplin, cu toate dimensiunile personalității sale – intelectuală, fizică și afectiv-volițională. Activizarea nu neglijează dimensiunea socială a activității elevilor, implicarea acestora putându-se realiza în cadrul tuturor formelor de organizare a activității lor – frontală, de grup și individuală, Procesul de activizare trebuie perceput ca un efort de transformare a posturii pe care o deține elevul în procesul de învățământ – din obiect al educației (așa cum era în învățământul tradițional), el devine obiect și subiect al educației, participant activ la propria formare și devenire.

Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În continuare voi prezenta câteva metode moderne pe care le-am folosit în procesul instructiv educativ în funcție de obiectivele urmărite la fiecare activitate.

Bula dublă - este o metodă de predare-învățare, ușor de aplicat, care grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, fenomene, idei, concepte etc.. Ea este reprezentată grafic din două cercuri mari în care se așează câte o imagine care denumește subiectul abordat. De cele două cercuri mari se află relaționate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari în care se specifică asemănările, iar în cercurile exterioare se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularitățile sau deosebirile.

Exemplu. La activitatea DLC-convorbire „Ce știm despre anotimpuri?” în cercurile mari am așezat imagini reprezentative despre anotimpurile toamna și iarna. Copiii au completat două caracteristici ale anotimpului toamna (cad

frunzele, pleacă păsările călătoare), două caracteristici ale anotimpului iarna (ninge, îngheață apa) în cercurile exterioare și două asemănări (anotimp, 3 luni) în cercurile mici din mijloc. O altă activitate la care am folosit metoda Bula dublă a fost o activitate DȘ-observare, „Vaca și calul”. În această activitate în cele două cercuri mari am așezat imagini cucele două animale, iar copiii au completat cercurile mici din mijloc cu asemănările existente între ele (sunt animale domestice, se hrănesc la fel, au corpul format din aceleași părți, se înmușcă prin pui), iar în cercurile exterioare au completat cu caracteristicile acestora (vaca are coarne, ne dă lapte, calul are coamă, este folosit la tracțiune).

Schimbă perechea este o altă metodă interactivă pe care am folosit-o în activitățile cu preșcolarii. Această metodă are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucru în pereche. Metoda „Schimbă perechea”, am folosit-o în activități de observare, activități de convorbire, activități practice, etc. *Exemplu.* La activitatea de observare cu tema „Legume de toamnă”, am urmărit ca prin lucru în pereche, copiii să descopere cât mai multe caracteristici ale legumelor care se coc în anotimpul toamna. Am organizat copiii în două cercuri concentrice după ecusoanele pe care le aveau în piept, în interior copiii cu frunze galbene, în exterior copiii cu frunze verzi. La îndemnul educatoarei, copiii au luat din coș o legumă la alegere pe care au observat-o, au analizat-o pentru a spune totul despre ea. Perechea a analizat leguma timp de 3-5 minute. La comanda educatoarei „Schimbă perechea” copiii din interior s-au deplasat și au format o nouă pereche. Copiii din cercul exterior au făcut o sinteză a observațiilor anterioare și au continuat analiza cu noua pereche pentru descoperirea caracteristicilor legume prin câți mai mulți analizatori. Perechile s-au schimbat atunci când s-au epuizat toate ideile copiilor și când fiecare copil a făcut pereche cu toți membrii grupei.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier, sau „asalt de idei”, este o metodă pe care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită cât mai multe idei pentru soluționarea unor probleme, fără a critica soluțiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activitățile de dezvoltare a limbajului pentru a da frâu liber imaginației copiilor și a le dezvolta capacitățile creatoare. Cu rezultate bune am folosit brainstormingul în cadrul povestirilor create după un tablou, sau un șir de ilustrații, în lecturile după imagini, convorbiri și jocuri didactice.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire cu tema „De ce îmi place anotimpul iarna?” la începutul activității copiii au stabilit împreună caracteristicile anotimpului iarna pornind de la întrebarea „Ce știți despre anotimpul iarna?”.

Fiecare copil a răspuns printr-un enunț scurt în ordinea stabilită fără a repeta ideile colegilor.

Ideile emise sunt direct proporționale cu numărul membrilor grupului. După enunțarea ideilor, copiii au fost rugați să reflecteze asupra lor și să se pronunțe care sunt cele mai aproape de adevăr. Au fost subliniate ideile care se încadrau în sarcina didactică și care conturau ideea finală. Aceste caracteristici sunt împărțite în 3 categorii:

Caracteristici care țin de evoluția naturii;

Caracteristici care țin de relația omului cu mediul în anotimpul iarna;

Caracteristici care nu se încadrează în nici o categorie și care vor fi eliminate.

Explozia stelară este o altă metodă pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ. Este o metodă de stimulare a creativității și o modalitate de relaxare a copiilor. Ea se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme. Am folosit această metodă cu bune rezultate în activitățile de lecturi după imagini, convorbiri, memorizări, povestiri. Ca material didactic am folosit o stea mare, cinci stele mici de culoare galbenă, cinci săgeți roșii și jetoane. Pe steluța mare am așezat o imagine legată de tema abordată, iar pe cele cinci steluțe mici am scris câte o întrebare de tipul CE?, CINE?, UNDE? , DE CE ?, CÂND ?.

Prin folosirea acestei metode, am urmărit dezvoltarea potențialului creativ al preșcolarilor, familiarizarea lor cu strategia elaborării de întrebări de tipul prezentat mai sus, exersarea capacității acestora de a alcătui propoziții interogative pe baza conținutului unor imagini și nu în ultimul rând rezolvarea problemelor prin găsirea răspunsurilor la întrebările adresate.

Diagrama Venn este o metodă interactivă, de fixare, consolidare și evaluare a cunoștințelor. Această metodă are o largă aplicabilitate și am folosit-o cu succes în activitățile de observare, povestiri, convorbiri, jocuri didactice, etc.. Diagrama Venn este formată din 2 cercuri care se suprapun parțial. În spațiul care intersectează cele două cercuri am așezat, desenate sau scrise, asemănările dintre două obiecte, idei, concepte, iar în cele două cercuri am așezat aspectele specifice ale acestora. Pentru fixarea și evaluarea cunoștințelor copiilor, am folosit aceasta metodă în activitățile de povestire, observare, convorbire, etc.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire „Totul despre animale”, preșcolarii au realizat o diagramă în care au evidențiat asemănările și deosebirile existente între animalele domestice și animalele sălbatice. De asemenea, am folosit această metodă în jocul didactic „În lumea poveștilor” cu scopul de a verifica cunoștințele copiilor privind poveștile învățate

Din multitudinea de metode interactive, am prezentat pe scurt doar câteva pe care le-am aplicat la grupă, metode prin care noul și căutarea de idei conferă activității ”un mister didactic” în care copilul e participant activ la propria formare. Pe lângă metodele interactive prezentate mai sus, cu rezultate bune am mai folosit și alte metode cum sunt: metoda cubului, turul galeriei, ciorchinele, tehnica blazonului, pălăriuțele gânditoare, studiu de caz etc..

„Călătorie în anotimpul toamna” o activitate de evaluare din domeniul Știință a încercat să îmbine metoda „Călătorie misterioasă” cu „Ciorchinele” și să le adapteze nivelului preșcolar, mai precis grupei mari. Activitatea a constat în parcurgerea unui traseu aplicativ în care echipele aveau de rezolvat probleme de orientare spațială ce implicau cunoașterea regulilor elementare de circulație rutieră. Grupa de preșcolari a avut ca sarcină de lucru (se adresează frontal): „Găsiți cât mai multe idei, cuvinte și imagini despre anotimpul toamna. Alegeți imaginile care se potrivesc anotimpului și așezați-le în jurul cuvântului scris pe panou”. Pe un panou mare s-a scris cuvântul TOAMNA. Lângă cuvânt se poate lipi o imagine de toamnă sugestivă. Se pun la dispoziția copiilor jetoane, imagini de toamnă cu fructe de toamnă, legume, peisaje, decupaje, texte literare- poezii, ghicitori, cântece de toamnă, decupaje din reviste, albume, fotografii.

Copiii vor selecta imaginile referitoare la anotimpul toamna și le vor lipi în jurul cuvântului scris pe panou. După ce se vor epuiza toate ideile, toate cunoștințele copiilor despre toamnă, educatoarea împreună cu aceștia va uni cuvintele și imaginile, stabilind legăturile, conexiunile dintre ele. La sfârșitul activității, educatoarea face sinteza finală, structurează ciorchinele, grupând logic informațiile, ideile, cunoștințele copiilor. Poate face completări, poate aduce corecturi.

Beneficiile metodei sunt că se poate combina cu alte metode și procedee; poate fi introdusă în diferite etape ale unei activități; este foarte potrivită în cadrul unui proiect tematic pentru reactualizarea și sintetizarea cunoștințelor copiilor despre un subiect, precum și o ordonare a informațiilor; permite completarea cunoștințelor cu altele noi despre o anumită temă; copiii gândesc, răspund la întrebări, cooperează, comunică, fac asocieri, fac conexiuni, argumentează, completează; metoda stimulează și încurajează contribuția personală;

Concluzia la care am ajuns în urma activizării copiilor este că utilizarea metodelor interactive oferă un sprijin real educatoarei în demersul său didactic și ne ajută, ne determină, copil și dascăl, deopotrivă, să descoperim valoarea, frumusețea și diversitatea interacțiunii, relaționării și cooperării, să ne promovăm

ideile, să respectăm opinia celuilalt și să ne implicăm profund și activ în construirea personalității proprii.

Bibliografie:

Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela – *Metode interactive de grup-ghid metodic*, Editura Arves, 2002;

Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Gongea Elena – *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2005;

Gluiga Lucia, Spiro Jodi – *Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice*, București, 2001.

ROLUL COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EVALUĂRII

IONESCU STEFANIA

Schimbarea concepției comunicative promovată în școală pune în mod acut problema educării cu și mai multă sârguință a capacității comunicative deopotrivă la profesor și la elevi, concomitent cu îmbunătățirea comunicării de ansamblu din cadrul instituției școlare. Comunicarea are semnificația unei valori umane și sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învățământului.

Rolul comunicării în procesul de evaluare este într-o continuă creștere, motiv pentru care își multiplică formele de comunicare și își sporește exigențele față de actul comunicării. O astfel de evoluție obligă cadrul didactic să devină un bun profesionist al comunicării didactice, atât în planul stăpânirii tehnicii comunicării, cât și în cel al rezonanței receptorului, în cel al influențării formării personalității acestuia sub multiple aspecte, competența comunicativă căpătând, în felul acesta, o valoare integrativă a aptitudinii sale pedagogice.

Comunicarea este un proces relational, în cadrul căruia doi sau mai mulți interlocutori fac schimb de informații, se înțeleg și se influențează între ei. Codurile folosite în comunicare sunt: cuvântul, gestul, imaginea, sunetul, miscarea, stările afective.

Conform Dictionarului de pedagogie, comunicarea didactică este parte fundamentală a procesului de învățământ în care elevii, sub îndrumarea cadrului didactic, dobândesc noi cunoștințe, reguli, formule, legi. În pedagogia tradițională, comunicarea didactică era considerată numai acțiune de predare, elevul având un rol de simplu receptor.

Reconsiderând rolul elevului în cadrul procesului de învățământ, pedagogia modernă acordă o atenție deosebită metodelor activ-participative, conlucrării dintre elev și cadrul didactic, toate acestea fac din comunicarea didactică un proces complex și viu.

Comunicarea didactică reprezintă o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare:

- comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă;
- comunicare verbală, paraverbală și nonverbală;
- comunicare referențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Învățământul este, prin excelență, un domeniu puternic comunicant la toate nivelurile. Această apreciere este cu atât mai evidentă dacă vom privi lucrurile prin prisma pedagogiei moderne a comunicării, pentru care:

□ relația instructivă (educativă) este eminentă o relație de comunicare, ce dă naștere unui tip specific de limbaj- limbajul didactic sau pedagogic pe care se bazează. Ceea ce nu înseamnă că învățământul este reductibil la comunicare, ci evidențiază o recunoaștere a comunicării ca parte constitutivă și vitală a procesului instructiv-educativ;

□ ca parte constitutivă și vitală de învățământ, comunicarea se implică activ și creator în structurarea acestuia;

□ comunicarea constituie una din condițiile fundamentale desfășurării a procesului de învățământ, de unde concluzia că a organiza condițiile învățării înseamnă a organiza comunicările care se produc în clasă, a organiza și controla schimburile de semnificații ce au loc între profesor și elevi.

Extinzând lucrurile, comunicarea contribuie la formarea și cristalizarea comunității ca mediu mai larg care intervine într-o manieră favorabilă la stimularea învățării și a unei activități didactice de calitate. Este important de subliniat faptul că instituția de învățământ constituie locul unde se învață comunicarea, unde se deprinde și se perfecționează comunicarea, unde se elaborează comunicarea, unde se educă (cultivă) comunicarea. Aici, comunicarea are semnificația unei valori umane și sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învățământului.

Definit în termeni de comunicare, procesul de învățământ apare ca o înlănțuire teoretic infinită, de situații de comunicare cu specific didactic. Profesorul trebuie să-și armonizeze acțiunea la nivelul experienței lingvistice a elevilor cu care lucrează.

Mesajul didactic trebuie să fie structurat, prelucrat și prezentat în concordanță cu posibilitățile de receptare ale elevilor. Este o problemă care ține de capacitatea educatorului de a-și adapta comunicarea la nivelul maturității intelectuale a elevului. Nu întotdeauna comunicarea didactică se realizează așa cum ne-am propus deoarece pe parcursul comunicării pot apărea și blocaje. Blocajele de comunicare pot interveni atunci când cadrul didactic are o exprimare neclară, vorbește prea încet sau prea repede, nu creează motivații, elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege comunicarea sau nu sunt bine fixate, influențând negativ cunoștințele noi. Limbajul înseamnă comunicare, dar nu se comunică nimic dacă vorbirea e lipsită de sens.

În comunicarea didactică intervin, determinând-o sau numai influențând-o, factori multipli care pot fi grupați în următoarele categorii: caracteristicile profesorului, caracteristicile elevului sau clasei, caracteristicile canalului de transmitere și ale contextului în care se desfășoară actul comunicativ. Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competențele de exprimare clară, precisă, argumentată, accesibilă, implicarea profesională, formele de motivare utilizate, tipuri de relații pedagogice (de conducere, afective).

Referitor la optimizarea comunicării trebuie să recunoaștem că, nu de puține ori, profesorul trăiește cu impresia că vorbele sau mesajele sale ajung la destinație așa cum gândeste el, că sunt receptate de elevi păstrând aceleași înțelesuri, aceleași semnificații cu ale sale. Din păcate, lucrurile nu decurg întotdeauna așa, mesajele receptate au tendința de a se îndepărta mai mult sau mai puțin de sensurile emise sau originale, uneori să fie chiar diferite. Numai că actul comunicării didactice poate fi protejat de posibile variații și deviații, distanțări sau deteriorări nedorite prin intervenția feed-back-ului.

În reglarea propriei comunicări, cadrul didactic trebuie să țină seama de mimica elevilor, de gesturile, expresiile și mișcările lor, reacții care devin simptomatice pentru ceea ce simt, înțeleg, acceptă, doresc acestia. El poate sesiza direct și abil, din mers, „starea de spirit” a elevilor și astfel să valorifice la

maximum comportamentul acestora în beneficiul optimizării comunicării. Pornind de aici, cadrul didactic poate să-si restructureze sau să amelioreze demersul didactic de moment si nu în ultimul rând să-si regleze viteza si ritmul propriei vorbiri.

Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele sale intelectuale si afective în procesul receptării. Astfel, receptarea depășeste simpla percepere a unor continuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i determina pe elevi să urmărească cu interes si să manifeste o atitudine activă în cursul ascultării constituie un indicator al competentelor pedagogice a cadrului didactic.

Bibliografie:

1. Ioan Cerghit, *Sisteme de instruire alternative si complementare*, Bucuresti, Editura Aramis, 2002
2. Dinu Mihai, *Fundamentele comunicării interpersonale*, Bucuresti, Editura All, 2004
3. ăoitu Laurentiu, *Pedagogia comunicării*, Bucuresti, Editura Didactică si Pedagogică, 1997

Strategii de integrare a elevilor cu CES în învățământul de masă și cel special

Prof. înv. preșcolar Ciroie Clementina

Grădinița Nr. 1 Maieru, Județul Bistrița - Năsăud

„Școlile trebuie să primească toți copii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc,

copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...” – Declarația de la Salamanca, 1994

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încalcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz,

cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază,. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.

Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

O caracteristica speciala a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al

așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor inefficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare.

Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit.

O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic.

Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Bibliografie:

Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002.

Vrasmaș Ecaterina Adina, Introduecere în Educația cerințelor speciale, Universitatea din București, Editura Credis, 2004 ;

Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității din București, 2011.

Proiectarea demersului didactic

Prof. Călinescu Carmen Liliana

Documentul curricular care reglează activitatea cadrului didactic este programa școlară. Se spune în acest sens că programa școlară este instrumentul de lucru al cadrului didactic.

Activitatea desfășurată de profesor cu elevii în clasă presupune raportarea profesorului la prevederile programei și la spiritul acestor prevederi anterior desfășurării propriu-zise a acestei activități.

Proiectarea demersului didactic este o premisă a aplicării programei școlare la clasă; constituie, astfel, o activitate prin care profesorul își propune etape și acțiuni de parcurs și de realizat în activitatea de predare-învățare-evaluare. Consider că proiectarea demersului didactic reprezintă o necesitate pe care fiecare profesor trebuie să o realizeze, deoarece acesta reprezintă fundamentul unui punct comun la care se pot raporta toți elevii la nivel național.

Prin raportare la programa școlară, se realizează proiectarea demersului didactic presupunând:

- ✓ lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- ✓ elaborarea planificării calendaristice;
- ✓ proiectarea unităților de învățare.

Unitatea de învățare este o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- ✓ este deschisă, materializează conceptul de demers didactic personalizat, flexibilizând proiectarea didactică;
- ✓ este unitară din punct de vedere tematic;
- ✓ determină formarea la elevi a unui comportament specific, generat prin integrarea unor competențe specifice;
- ✓ este desfășurată în mod continuu pe o perioadă de timp determinată;
- ✓ este finalizată cu evaluare (de regulă, sumativă).

Proiectarea unei unități de învățare parcurge mai multe etape, potrivit succesiunii logice a abordării procesului didactic. Astfel:

- ✓ se identifică competențele;
- ✓ se selectează conținuturile;
- ✓ se determină activitățile de învățare;
- ✓ se face o analiză a resurselor;
- ✓ se stabilesc instrumentele de evaluare.

Încă de la începutul proiectării unității de învățare, trebuie să avem foarte bine precizat care sunt competențele pe care vrem să le atingă elevii, identificându-le. După identificarea competențelor trebuie să selectăm conținuturile ca mai apoi să determinăm activitățile de învățare. Lecția în sine reprezintă o componentă structurală (răspunde la întrebarea Cu ce?), funcțională (răspunde la întrebarea De ce?), operațională (Cum?) a unității de învățare.

Proiectarea demersului didactic pe baza unității de învățare are următoarele avantaje:

- profesorul are o imagine coerentă asupra programei școlare pe care trebuie să o aplice pe parcursul unui an școlar;
- profesorul are o imagine cuprinzătoare asupra fiecărei unități de învățare care valorifică potențialul lecției prin integrare în unitatea de învățare (fiind depășită fragmentarea determinată de simpla succesiune a lecțiilor);
- se schimbă și relația dintre lecții (relația devine neliniară, lecțiile sunt integrate în diferite secvențe ale unității de învățare);
- fiind vizat un interval mai mare de timp pentru o temă majoră, profesorul are în mai mare măsură posibilitatea unor abordări diferențiate, individualizării învățării în raport cu ritmul de învățare pe care îl au elevii;
- la nivelul elevilor, învățarea dobândește un plus de coerență prin chiar modul în care este proiectată învățarea pe termen mediu și lung;
- proiectul unității de învățare devine un instrument util de lucru pentru profesor, prin depășirea unor cerințe formale.
- economisim timp pentru pregătirea orelor și se dezvoltă gândirea strategică;
- oferă profesorului și elevului o structură care respectă ierarhia cunoștințelor dobândite anterior

Prin componentele pe care le include, proiectul unei unități de învățare oferă o imagine de ansamblu, asupra temei, dar și asupra fiecărei lecții/ ore de curs.

Avantajele proiectării lecției pe baza unității de învățare îi dă libertatea profesorului de a-și personaliza ora și a o adapta la nivelul clasei de elevi în funcție de resursele materiale de care dispune. El știe foarte clar care este programa școlară pe care trebuie să o parcurgă într-un an școlar, putând să-și planifice lecțiile după cum imaginația sau necesitatea raportării la nivelul clasei o cer.

Își poate alocă un timp mai mare pentru anumite teme mai complexe sau atunci când apar situații neprevăzute. Poate aborda diferențiat temele, individualizând învățarea în raport cu ritmul de învățare pe care îl au elevii.

Avantajele proiectării demersului didactic pe baza unităților de învățare vizează libertatea profesorului de a grupa conținuturile în funcție de o tematică formând elevilor comportamente specifice tematicii alese și facilitează deschiderea disciplinei **fizica** spre alte discipline. Conexiunile inter- și transdisciplinare ajută elevul să își formeze o viziune integrată, de ansamblu asupra cunoașterii.

Citind cu atenție noua programă am ajuns la concluzia că trebuie să acord mai mult timp proiectării didactice pe unități de învățare, prin diversificarea activităților de învățare, să folosesc strategii de individualizare și diferențiere, în special lucru diferențiat pentru elevii cu CES, să evidențiez corelarea inter-, intra- și transdisciplinară, să insist asupra caracterului practic-aplicativ și punerea în valoare a aspectelor formative, iar în ceea ce privește calitatea activității de evaluare să fiu preocupată mai mult pentru dezvoltarea orală, formativă, stimulativă și diferențiată. De asemenea, în procesul de predare-învățare-evaluare să folosesc mai mult instrumentele digitale, astfel încât elevii să și le dezvolte din ce în ce mai mult.

Am convingerea că dacă elevul are motivația învățării, el va putea achiziționa orice din spectrul acesteia, iar eu voi organiza conținuturile și actul didactic în acest sens.

STRATEGII DIDACTICE DE ÎNVĂȚARE INTERACTIV - CREATIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

**Prof. Înv. Preșc. Scridonesi Felicia
Grădinița nr. 1 Maieru, Jud. Bistrița-Năsăud**

A fi sau a nu fi un dascăl creativ în procesul didactic ține de mai mulți factori: ereditate, mediu, capacități intelectuale, aptitudini, caracter, motivație, efort de pregătire și investigare. Astăzi în sistemul de învățământ au apărut multe metode moderne, atractive, care-i stimulează pe copii și le dezvoltă capacitățile intelectuale. Acest lucru îi face și pe dascăli să fie mai creativi, să le ofere posibilitatea de a jongla cu toate instrumentele pe care le are la dispoziție.

Educatorea trebuie să fie și ea în aceste tendințe, deoarece copilul preșcolar își pierde foarte repede interesul și atenția, dacă ceea ce i se spune nu este pe înțelesul lui sau nu rezonază cu personalitatea și preferințele sale. Sarcina educatoarei este de a educa și depista capacitățile creatoare ale preșcolarului.

Chiar dacă nu putem vorbi încă de niște metode și tehnici bine conturate și în același timp accesibile, educatoarea poate utiliza, cu bune rezultate, metodele clasice de cunoaștere a copilului (observația, convorbirea etc.). La acestea se mai pot adăuga diferite probe de creativitate și de gândire divergentă.

Și la grădiniță se pot utiliza metode moderne de predare, spre exemplu: metoda piramidei, metoda ciorchinului, metoda cubului, metoda exploziei stelare, metoda mozaicului, metoda dramatizării, branistormingul, ș.a. De buna proiectare a activităților bazate pe aceste metode depinde ingeniozitatea și creativitatea cadrului didactic.

Instaurarea unui climat favorabil este o altă condiție principală, o conclucrare fructuoasă între copil și educatoare, un climat caracterizat printr-o tonalitate afectivă, pozitivă, de exigentă și înțelegere. La fel de important este stimularea efortului personal al copilului și stimularea lui în aducerea unei contribuții proprii, de a fi original, inventiv, creator. Relația educatoare-copil este un factor esențial în stimularea spiritului creativ.

Educatorea trebuie să aibă o atitudine pozitivă față de creativitatea copilului. O educatoare creativă determină avântul originalității copilului, fără eforturi speciale..

Un caracter practic-aplicativ îl au activitățile practice care permit îmbinarea muncii fizice cu cea intelectuală, ceea ce contribuie la dezvoltarea atât a capacităților fizice ale copiilor cât și ale celor intelectuale. O mare importanță a activităților practice în grădiniță constă în contribuția lor la dezvoltarea psihomotorie, intelectuală, afectivă și estetică a copilului.

Modalitățile și mijloacele prin care educatoarea poate utiliza activitățile didactice în vederea educării potențialului creator al copiilor sunt multiple. În cele ce urmează voi descrie câteva dintre ele.

Dezvoltarea imaginației prin desen. Lowenfeld consideră că nu este niciodată prea devreme pentru a începe educarea creativității elevilor. Educația artistică reprezintă mijlocul de educare a creativității generale. Activitățile de desen exercită o influență multilaterală asupra copiilor. Ele aduc, în primul rând, o contribuție însemnată în domeniul educației estetice. Cu ajutorul activităților de desen, copiii ajung să dobândească unele priceperi și deprinderi elementare de a reda în imagini artistice realitatea, de a îmbina linii, forme, culori, etc. astfel încât să obțină efecte artistice.

Desenând un obiect oarecare, copiii trebuie să țină seama de părțile lui componente și de însușirile acestora; să compare aceste părți între ele, pentru a realiza imagini cât mai apropiate de realitate; de asemenea, ei se află în situația de a oglindi caracteristicile esențiale ale unor categorii de obiecte, de ființe, etc., de a generaliza. Pentru a trezi și stimula interesul copiilor de a desena, au fost pregătite vitrine atrăgătoare, au fost așezate pe table (la nivelul copiilor), cu suport de cretă colorată, au fost arătate copiilor când și cum poate fi folosită tabla, spunându-le că au voie să deseneze pe ea ce le place. S-a schimbat zilnic câte un tablou cu „noul desen al educatoarei” (care reprezintă sugestiv elemente ale naturii sau teme cu subiecte din basmele și povestirile cunoscute de copii, pentru a sugera idei pentru desenul liber al copiilor). S-au folosit elemente de joc, introducându-se drept exercițiu de antrenament jocul didactic.

Activitățile de modelaj, stimulează creativitatea și constituie una din posibilitățile oferite de practica grădinițelor de copii, de îmbogățire a conținutului educației senzoriale a copiilor, de formare a deprinderilor tehnice de lucru și de dezvoltare intelectuală a lor. Activitatea cu plastilina – modelajul - oferă copilului posibilitatea ca în mod direct, fără intermediul vreunui alt instrument (ac,

foarfece, creion, pensulă, cretă, care necesită fiecare în parte a anumită tehnică de mânăuire), să combine în așa fel mișcările mâinilor încât să dobândească un rezultat identic sau cât mai apropiat de ceea ce îi cere educatoarea sau își propune el însuși. Lucrările realizate de copii le putem folosi în diferite jocuri de creație („De-a aprozarul”, „de-a cofetăria”, „De-a magazinul cu bijuterii”, „De-a magazinul cu obiecte de artizanat”etc.). Jucându-se astfel, copiii trăiesc intens momentul creației, dar și satisfacția de a fi posesorii unor jucării și obiecte lucrate de ei. În urma acestor activități, câștigă încredere în capacitățile lor și își rafinează deprinderile motrice.

Modalități și tehnici noi în activitățile plastice

Perioada preșcolară este perioada în care începe să se manifeste aptitudini și abordează cu destulă ușurință și cu succes domenii ca: muzica, desenul, pictura, colajul, modelajul. Prin majoritatea acestor activități putem stimula creativitatea preșcolarilor și, totodată putem realiza următoarele obiective:

- însușirea unor tehnici artistico-plastice;
- dezvoltarea mâinii pentru scris;
- dezvoltarea sensibilității și a gustului estetic.

Ca mod de expresie propriu copilului, modelajul îmbină elemente de joc și de creație, reprezentând o activitate ce ocupă un loc important în ansamblul manifestărilor preșcolarului.

Stimularea creativității lexicale: Rolul hotărâtor în domeniul educării limbajului îi revine cadrului didactic, în speță educatoarei, care trebuie să cultive în rândul preșcolarilor dragostea pentru o exprimare clară, frumoasă și corectă. Paralel cu însușirea aspectului obișnuit al limbii, în procesul de cultivare a limbajului în grădiniță este necesar să se folosească exerciții speciale pentru dezvoltarea creativității verbale la preșcolari. Cu candoarea și delicatețea specifice vârstei preșcolare, copiii au o preferință pentru diminutive, pe care le întâlnesc și le folosesc în vorbirea curentă, în relațiile cu cei din jur, în poeziile și cântecele lor. De aceea le-am pus la dispoziție material didactic sugestiv și, folosind procedee ca jocul didactic și exercițiu joc, i-am stimulat "să alinte cuvintele", făcând apel la sufixele diminutivale, procedeu foarte utilizat în îmbogățirea limbii române: băiețel, copăcel, brotăcel, buchețel, fluieraș, copilaș, cizmuliță, fetiță, vrăbiuță, pisicuță.

Preșcolarilor nu le putem explica noțiunea de "familie de cuvinte", dar le

putem spune că așa cum fiecare dintre noi face parte dintr-o familie, care se aseamănă la înfățișare, la obiceiuri, într-o familie lexicală cuvintele sunt înrudite prin forma lor, dar și sub aspectul înțelesului. De exemplu, dacă analizăm cuvintele: a cânta, cântec, cântecel, cântăreț, a încânta, încântare, încântător observăm că: - se aseamănă între ele sub aspectul formei, al sunetelor ce le compun, - se înrudesc între ele din punct de vedere al înțelesului; Introducerea cuvintelor în contexte adecvate asigură fixarea sensului acestora și pătrunderea lor în vocabularul activ al preșcolarilor.

Jocurile: "*Găsește cuvântul potrivit*", "*Cum mai poți spune?*" au ca obiective stimularea creativității preșcolarilor prin aprofundarea sensului și semnificațiilor unor cuvinte, care denumesc obiecte sau acțiuni în raporturi de omonimie, integrarea lor în contexte adecvate.

Activarea creativității prin activitățile cu conținut matematic.

La vârstele mici, deși mai puțin spectaculoasă, creativitatea se manifestă și în acest domeniu al cunoașterii odată cu acumularea cunoștințelor prevăzute de programă. Atingerea obiectivelor specifice facilitează și dezvoltarea unora dintre factorii creativității:

- aptitudinea de a vedea asemănările și deosebirile;
- capacitatea de a recombina elementele;
- sensibilitatea față de probleme;
- redefinirea;
- alcătuirea și rezolvarea de probleme.

Tot conținutul transmis prin metodele active adecvate, contribuie la dezvoltarea proceselor cognitive, esențiale în formarea capacității rezolutive. De la alcătuirea mulțimilor de obiecte până la crearea și rezolvarea de probleme se descrie un drum lung, pe parcursul căruia asistăm la transformarea proceselor cognitive.

"Niciodată nu este prea devreme pentru începerea educării creativității; activitatea creatoare nu ar trebui să fie îngădită de nici un fel de restricții, limitări, critici"-V. Lowenfeld.

Bibliografie:

Răfăilă Elena, - Educarea creativității la vârsta preșcolară, Ed, Aramis, Buc.
2002 Cojocaru C., Creativitate și inovație, Editura Științifică și Enciclopedică, București. E., Apetroaie, Stimularea creativității prin activități de modelaj, Revista Învățământul preșcolar, nr. 3-4/2005, p.47.

Biblioteca în viața copilului

Bibliotecar: Tatu Ana-Maria

Prof. Florin Zamfir

Scoala Gimnaziala „ION MINULESCU” Pitești

Nu pot să explic oricărui om de ce este bine să citești, pentru că mulți n-or să mă înțeleagă, căci sînt atîția care n-au deschis demult vreo carte și pot trăi foarte bine fără să citească. A încerca să le explici ce pierd dacă nu citesc e totuna cu a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart sau satisfacția audierii unui concert; sau unui orb- ce înseamnă jocul de culori al tablourilor lui Picasso sau senzația în momentul vizitării unui muzeu de arte.

Pentru că cititul înseamnă călătorie în timp și spațiu, biblioteca devine mașină cu ajutorul căreia este posibil acest lucru. Astfel universul cărților devine sursă de cunoștințe, locul recreării și al regăsirii de sine.

Biblioteca este un depozit de gânduri vechi și noi, care se zbuciumă în așteptare, vrînd să atragă atenția cititorului.

Poveștile au importantul rol de a dezvolta creativitatea și imaginația copilului, el putînd să participe indirect la aventurile personajelor prezentate în paginile cărților. Copilul va putea să își imagineze cum arată personajele și ce urmează să se întîmple în desfășurarea acțiunii cărții prezentate.

Un alt rol important pe care îl joacă poveștile în viața copiilor este acela că le dezvoltă limbajul și le facilitează accesul la cuvinte și expresii noi. Așadar poveștile dezvoltă vocabularul, prin intermediul lor crescînd bagajul de cuvinte la care copilul poate apela în diverse situații pentru a comunica.

Poveștile oferă copilului posibilitatea de a se identifica cu personajele prezentate, de a se recunoaște în ele și de a identifica unele trăsături ale persoanelor din jurul lui. Prin intermediul poveștilor, copilul poate fi oricine își dorește, poate experimenta roluri diverse: de părinte, de bătrîn sau de vrăjitoare, de zâna, de zmeu sau de dragon, de orice alt personaj pe care îl îndrăgește sau în care se redescoperă.

Biblioteca împreună cu poveștile din ea reprezintă un mijloc de cunoaștere care le crează copiilor trăiri contradictorii, prin intermediul lor ei putând experimenta sentimente de iubire, ură, teamă, fericire, tristețe sau pot asista la confruntarea dintre bine și rău. Aceste redări ale sentimentelor sunt uneori greu de înțeles la vârsta preșcolară, însă tocmai acesta este rolul poveștilor în grădiniță, ele îmbogățind viața afectivă a copiilor, oferindu-le oportunitatea, prin intermediul lecturii, de a experimenta, alături de personajele prezentate, diverse circumstanțe desfășurate în cele mai diverse ipostaze.

Satul românesc – leagănul culturii creștine românești

Prof. înv preșcolar: Ciroie Clementina

Grădinița cu Program Normal nr. 1 Maieru

Județul Bistrița-Năsăud

„A fost odată ca niciodată...În lumea meșteșugarilor de altădată veți găsi povestea noastră...a românilor...a României! Povestea începe la țară, în vacanță, la bunici. Povestea continuă cu tradiții, obiceiuri, epopeea lemnului și a lutului, a costumelor populare, cu frumoasa primăvară și câteva din sărbătorile ei de căpătâi, la final întâlnindu-ne cu instrumentele muzicale ale vremurilor trecute. E timpul amintirilor. Povestea ajunge la fiecare dintre noi- ea ne vorbește de un „frate”, pe numele său „meșteșugul tradițional” și despre „sora” lui geamănă, cea care încă mai poartă numele de „arta populară românească”. Aceasta e ca fata mare scoasă la pețit de părinți, nimeni alții decât...meșterii populari. Iar dacă povestea a ajuns la noi, credem că Dumnezeu vrea ca și noi să cunoaștem mai bine lumea celor doi frați care au trăit bine și frumos multe veacuri pe acest pământ; apoi, dincolo de cunoaștere va veni prețuirea, iar dincolo de prețuire ar putea veni poftirea și ospătarea în casa sufletelor noastre a acestor doi frați năzdrăvani. Astfel, pe nevăzute, noi am devenit sau vom deveni povestitorii...”
(Marcel Lutic-„Introducere în lumea meșteșugurilor tradiționale”- sursă internet)

Viața satului românesc, cu bucurii și tristeți, cu muncă și voie bună a rămas întipărită pe pagini de hârtie îngălbenită de trecerea timpului. A sosit vremea să le deschidem pentru a arăta copiilor obiceiurile și tradițiile.

Satul, cu îndeletnicirea pregnantă agrară sau păstorească, rămâne comunitatea de tip clasic, care constituie marea sursă creatoare a culturii populare de cea mai autentică și mai pură esență folclorică. Și chiar atunci când, datorită unor împrejurări speciale, mediul rural dintr-o țară încetează aproape de a mai crea, satul continuă totuși a fi timp îndelungat un fidel păstrător al produselor tradiționale.

Casa țărănească

Tipul de casă veche, adăpost contra intemperiilor și loc pentru unele activități gospodărești a fost monocelular. Acest tip de casă fiind atestat în perioada prefeudală și feudală timpurie, atât în zona muntoasă cât și în cea colinară și de câmpie.

Cu timpul în mai multe zone, casei monocelulare i s-a alăturat tinda, aceasta fiind tipul de casă cel mai răspândit, atât în județ cât și în Transilvania în general. Tinda a avut și are funcții mixte, de adăpostire a uneltelor și alimentelor, de protejare a locuinței contra frigului și de dirijare a fumului în pod.

Casele cu două încăperi s-au generalizat în feudalism când și cuptorul de pâine a fost scos din casă în tinde și înlocuit cu sobe (sec. XVII – XVIII). La începutul secolului al nouăsprezecelea apar casele cu două camere și o tindă, fenomen care se extinde și se generalizează în tot județul. Cu timpul, alături de casă apare prispa construită dintr-o umplutură de pământ și talpa exterioară a casei. Târnațul apare la casele cu trei încăperi la oamenii mai înstăriți la început iar mai apoi și la pătura mijlocie.

Casa are un rol esențial în viața omului, de aceea repartizarea spațiului acesteia a preocupat omul permanent, în întreținerea și dezvoltarea lui. Observăm că organizarea casei se făcea după forma crucii, simbol al credinței, statorniciei și binecuvântării familiei. Împărțirea funcțională a locuinței este: colțul cu vatra pentru foc, colțul cu patul, colțul cu masa și colțul de după ușă cu ladă sau podișor pentru vase.

Colțul cu vatra este partea cea mai importantă a locuinței, un simbol al permanenței, loc de transmitere a tradițiilor de la o generație la alta, al pregătirii mâncării.

Colțul cu patul este cel mai împodobit cu textile, cergi, țoluri și perne. Piesecele cele mai frumoase erau păstrate în lăzi de zestre și se foloseau doar în preajma marilor sărbători sau la ceremonii familiale. Între vatră și pat exista o

laiță lată, iar deasupra se afla o rudă pe care se puneau lipidee, tindee de culme, cu alesături la capete. Acest tip de rudă se numește culme.

Colțul cu masa este socotit locul de cinste al casei; aici își îndreptau privirea cei care intrau în casă sau cei poftiți la masă. Pe lângă masă, se aflau două laițe late pe care se ședea. La capătul laițelor se țineau lăzile de zestre, uneori așezate jos, alteori pe laița de lângă pat.

Masa este o piesă străveche de mobilier, piesă de bază în ceremonialurile familiale și în obiceiurile din timpul anului. Ceata colindătorilor se așeza în jurul mesei și colinda, starostele binecuvânta nunta stând după masă, mirii ședea în timpul ceremonialului după masă, copilul era pus pe masă pentru a fi botezat, de asemenea cununa grâului era pusă pe masă și stropită cu apă pentru fertilitate și rod bogat.

Colțul cu podișorul era așezat după ușă sau în apropierea ei. La început a fost un simplu stălaj pentru vase, pentru ca mai apoi partea de jos să fie închisă, ajungându-se la podișorul pentru vase și alimente.

Alături de acest mod de structurare a interiorului trebuie să amintim și modul în care s-a împodobit acesta cu icoane pe sticlă, icoane pe lemn pictate de zugravii de biserici, cingee țesute în teară ce încadrau icoanele și blidele. Piese de mobilier erau orânduie de-a lungul pereților, partea centrală a camerei rămânând liberă, aceasta fiind întrebuințată îndeletnicirilor gospodărești.

Camera curată (camera rece) era odaia din față în general nelocuită și neîncălzită, rezervată pentru oaspeți și pentru păstrarea textilelor și hainelor de sărbătoare. În această cameră apar piese noi de mobilier, dulapul și de multe ori lada de zestre care este de două feluri: lada pictată și lada sculptată sau incizată.

Caracterul de cameră curată sau festivă este dată de bogăția și frumusețea țesăturilor de casă, precum și de obiectele de ceramică și icoane. Apar acum două paturi așezate simetric de-a lungul celor doi pereți longitudinali, la distanță egală de grinda mare ce împărțea casa în două părți egale.

Țesăturile de interior erau fala femeii, a gospodinei și zestre fetei de măritat, ele reprezentând, prin materia primă folosită, tehnică de ornamentare, colorit și prin modul de expunere în locuință, specificitatea zonelor și subzonelor respective. Țesăturile utilizate se pot grupa în țesături de lână și țesături din fibre vegetale (în, cânepă etc.). De asemenea, există țesături cu rol utilitar (lipidee, țoluri, fețe de pernă, ștergare), țesături cu rol utilitar și decorativ (lipidee, fețe de masă) și țesături pur decorative (ștergare de perete și de grindă). Gama motivelor decorative este variată. În vechime erau preferate motivele scheomorfe și simbolice (roata, grebla, furca, cârligul, prescurile), apoi cele fitomorfe (pomul

vieții, trandafirul, bujorii) și zoomorfe (porumbelul, păunul), culorile cele mai des utilizate fiind roșu, negrul și albastrul, iar mai apoi verdele, movul și galbenul.

În satele de munte și deal o pondere însemnată au avut-o țesăturile de lână ornamentate prin dungi dispuse orizontal. Vrâstele la început aveau aceeași lățime, se repetau la intervale egale păstrând același ritm, ulterior au apărut vrâste de lățimi diferite mai late și mai înguste. Astăzi țolurile au câmp ornamental multicolor, cu motive fitomorfe, zoomorfe, geometrice etc.

Portul tradițional măierean

Portul tradițional femeiesc

Cămașa numită și cept are până pe umăr cu altiță, este de tip carpatic, are gulerul roată, mânecă largă, iar în partea de jos fodoraș, motivele sunt lucrate cu acul în pășitură. Cămașa veche, care mai demult era prinsă de poale, astăzi despărțită, purtată și azi de către femeile în vârstă, are mâneca largă din gât, cu cusătură peste corp, iar în partea de jos mâneca este strânsă într-un creț și brodată în tehnica numită pășitură peste fire. La margine mâneca conține cipcă (dantelă), făcută cu acul.

Cămașa este încrețită în jurul gâtului, are un guler simplu, uneori brodat și în față gura încheiată în ceteri. Câmpul ornamental, mai demult destul de redus s-a extins aproape pe toată suprafața cămășii în motive cusute cu mărgelile multicolore. Mâneca a devenit dreaptă fără crețuri și fodori, având unele influențe din alte zone.

Poalele croite din patru lați au fost simple la început fără ornamentație fiind legate de cămașă, dar cu timpul, în partea de jos au fost cusute motive florale și geometrice cu bumbac negru sau galben. În ceea ce privește lații, aceștia erau cusuți laolaltă prin tehnica cu găurele sau tijitură.

Pânzăturile se poartă perechi pe roșu, alese pe sufletul acului sau pe pășitură. Ornamentul acestora este format din trei galbene și trei cinceșe (un anumit model pe vergi sau vrâste), având la marginea de jos cănaci făcuți cu mâna pe draniță. Mai nou printre vergi se cos mărgelile.

După vechi tradiții peste poale femeia poartă o pânzătură în spate și o „zadie” în partea din față, care sunt bine strânse deasupra umerilor cu „frungii” țesute tot în casa femeii din fire de lână colorată. Pe cap ele poartă năfrâmi în nuanțe și culori, care depind de vârsta femeilor. Deasupra cămășii se poartă ceptar, femeile cele mai în vârstă poartă ceptare înfundate care se încheie în partea stângă sub braț. Femeile tinere au în îmbrăcămintea lor bundițe deschise în față, ele nu se încheie și sunt confecționate din piele de miel albă cu tiv lat din brașon sau pielicele din blană de miel, cu cusături florale din fire de mătase colorată..

Încălțăminte de aici a fost „opcinca” (opinca), care se poartă cu obgială albă și ațe negre (nojite), în fir răsucit din păr de capră. Zilele de sărbătoare constituia prilej, atât pentru femei cât și pentru bărbați, de a încălța ciubote negre. Încălțăminte a evoluat de la opincile din pielea de porc, la cele din cauciuc cu gurgoi, apoi la ghetete și pantofi pentru femei. Obgiala din pânură și pânză a fost înlocuită cu ciorapul de mătase sau nailon.

Portul tradițional bărbătesc

Cămașa este confecționată din pânză de cânepă, de bumbac sau amestecată (cânepă și bumbac). Ea este lungă până aproape de genunchi croită din patru lați, iar gura este în față și legată în ceteri. Camașa cu punte are pe piept pături, în număr de trei, iar gura se termină cu punte (adică o bucată de pânză îngustă aplicată orizontal).

La tineri, gulerul este ornamental în motive florale cu bumbac colorat sau cu mărgelute și are pe margini șipcă făcută cu mâna.

Vara, bărbații poartă izmene croite din trei lați, din același material cu cămașa. Mai târziu izmenele au fost înlocuite cu pantaloni albi de tip nemțesc cu șliț, din bumbac în patru ițe țesuți în ponive (adică ochiuri). Atât la izmene cât și la pantaloni sub crac se aplică toldee. La brâu pantalonii se termină cu bartă.

Iarna se poartă cioareci din pânură neagră pentru lucru și din pânură albă la sărbători. Croiala cioaricilor este românească, fără șliț, în patru ițe după picior, fiecare picior fiind dintr-un lat de pânură.

Peste mijloc cămașa este strânsă cu o curea ornamentată cu motive ștanțate și cu ținte. Mai nou cureaua se decorează cu piele vopsită. Peste cămașă, bărbații poartă pieptar din blană de miel. Pieptarul este de două feluri: pieptar înfundat de culoare albă, ornamentat cu mătase neagră și pieptar de lături, tot alb, cusut cu motive florale cu mătase neagră.

Pe cap, vara se poartă pălărie neagră, clop cu boruri normale, iar iarna se poartă cușmă neagră din blană de miel.

La feciori, în jurul calotei, se pune o petea ori gerdan de mărgelute și până de măgeran (iar mai nou asparagus). Iarna se poartă cușmă neagră din piele de miel.

În picioare ca și femeile, bărbații purtau opinci cu gurgui și nojite peste obiele de lână albă. În zilele de sărbătoare se purtau cizme negre cu tureac cumpărate de la târg.

Preocupările de bază ale țăranilor

Abordând această problemă simplă, dar în fond destul de cuprinzătoare, va trebui să întoarcem înapoi filele istoriei acestor locuri, în care viața oamenilor,

cu năzuințele, idealurile și credințele lor, erau împletite cu munca pământului, cărora voiau să-i scoată cât mai multe roade, spre a-și îndestula viața și nevoile familiei pe care și-au întemeiat-o din dragoste și cu voința divină.

Din cele mai vechi timpuri, ocupația de bază a locuitorilor de aici, a fost agricultura premontană, creșterea vitelor și păstoritul. Din preocuparea lor nu lipsea nici cultivarea plantelor textile și uleioase de tipul cânepii și inului. Oricât de sărac era omul, la marginea „mălăiștei” sau pe lângă cultura de cartofi, găsea el un colțisor de teren pentru a-l cultiva cu in și cânepă, din fibrele cărui prin prelucrare, se torcea fuiorul, al cărei rezultat era o pânză, ce-i drept mai dură. Din semințele acestora și din cele ale dovleacului, se extrăgea uleiul, cu ajutorul preselor de ulei care erau situate de obicei pe lângă morile de apă. Pe lângă aceste mori care aveau ca activitate măcinarea cerealelor și obținerii făinii, acestea aveau ca activitate secundară, gaterile de tăiat bușteni, presele de ulei și „vâltorile”. Aici se aduceau cergile de pat, care în timp de câteva zile, erau prelucrate în vâltoarea apei scoțându-li-se și dându-li-se astfel o mai mare densitate și consistență.

În perioadele de intensă activitate, munca femeii era deosebit de împovărată deoarece pe lângă rosturile legate de pregătirea mâncării, a curățeniei și a grijii pentru copii, primăvara activitatea ei era completată cu munca pentru semănatul cartofilor, pe care o alterna cu tunsoarea oilor, prășitul cartofilor, spălatul și „foșăluitul” lânii. Abia terminată această muncă, începea culesul de vară al inului, cânepii urmate de culesul aceluiași plante de toamnă, topitul acestora la „tău”, uscatul și melișatul, îndeletniciri care erau alternate cu torsul lânii și țesutul pânzelor și a pănurilor, necesare pentru îmbrăcăminte copiilor, a lor și a soților. Aceste munci îi urma culesul de pe câmp, seceratul, culesul cartofilor și a porumbului și în sfârșit treieratul și aranjarea cerealelor în poduri și cămări, pentru perioada de iarnă.

Întreaga îmbrăcăminte din gospodărie, era trecută prin mâna femeii, de la târguri sau de la prăvălii erau procurate doar basmalele, pălăriile bărbățești, chimirele, pieptarul sau căciula pentru iarnă. Odată cu lăsarea toamnei, în nopțile lungi, la lumina opaițului sau a lămpii de petrol, femeia muncea neînterupt, doar de sărbători activitatea acesteia era întreruptă și transferată preocupărilor pentru pregătirea sărbătorilor de iarnă și avea mereu grijă ca fetele să o ajute la tors, la cusutul florilor pe cămăși și ștergare, dar și la folosirea băieților pentru învățitul sucalei, pentru pregătirea suveicilor sau pentru depănatul cu ajutorul vârtelniței și pentru alcătuirea ghemelor.

Sarcinile muncii bărbătești, au fost multiple și grele, legate în primul rând de munca câmpului: aratul câmpului cu plugul, semănatul, grăpatul, prășitul;munca o împarte cu femeia. Cositul, este o muncă exclusivă ce îi revine, iar întorsul pologului este realizat împreună cu ceilalți membrii ai familiei, aranjatul „căpcițelor” și aruncarea fânului pe clăi sunt tot atâtea sarcini care îi revin.

Alimentarea cu furaje a vitelor la ore exacte, adăparea acestora, mulsul vacilor seara și dimineața, curățarea grajdurilor la vite, cai și porci cad tot în atribuțiunile bărbatului. Tot el este acel care iarna doboară în pădure lemnul necesar gospodăriei sale pe care îl transportă cu caii și-l prelucrează spre a putea fi folosit la încălzit. El este acela care sacrifică porcul de Crăciun pe care-l prelucrează cu întreaga familie, supraveghează fătatul vitelor și a mieilor iar primăvara duce oile la munte și indiscutabil bărbatul fiind organizatorul muncii la stână.

Astăzi nu se mai pune problema cultivării inului și a cănepei, a prelucrării acestora, nici morile de apă nu mai funcționează, munca câmpului de desfășoară pe terenuri cu o arie mult mai restrânsă, pânza nu se mai țese cu ajutorul stativelor și se cumpără de la magazine. Costumul popular vestit odată pentru originalitate, a împrumutat multe elemente din alte zone folosindu-se foarte mult kitch-ul. Podoabele cu care se mândrea odată femeia măiereană, lipsesc cu desăvârșire din case fiind păstrate doar de cei bătrâni și de iubitorii lucrurilor autentice.

Obiceiuri cu caracter sărbătoresc din viața familiilor măierene

În procesul evolutiv al vieții, în familia fiecărui gospodar au loc sărbători „de familie”, care sunt legate de marile evenimente ce se petrec odată cu apariția unui nou membru al familiei, a căsătoriei copiilor, evenimente legate de decesul și înmormântarea unui membru al familiei.

Nașterea – ca fenomen biologic, al instinctului de conservare al vieții și de perpetuare a speciei, reprezintă un act de bucurie, pentru faptul că aceasta prilejuiește apariția pe scena vieții a unei noi ființe omenești, a unui nou spirit, indiferent dacă era de sex masculin sau feminin.

Botezul noului născut ca act al încreștinării, are loc de obicei la câteva săptămâni de la naștere. Aceasta constă dintr-un ritual în care pe lângă cel al mamei, un rol important revine „moașei de coșarcă” și „moașei de botez”. Moașa de coșarcă, este prima care intră în acțiune, de îndată ce este anunțată că a avut loc nașterea, ea fiind persoana care are grijă de alimentarea zilnică și consistentă a lăuzei și tot ea este aceea care se deplasează la preot pentru sfințirea apei (

„aghiasmei”), cu care va fi stropită femeia, copilul și casa, ca simbol al îndepărtării spiritelor rele.

Ritualul botezului începe odată cu baia pe care „nașa” o face copilului pe care îl îmbracă frumos și îl duce pe brațe în altarul sfintei biserici, prilej cu care după dogmele acesteia, împărtășește copilul cu „Taina Sfântului Botez” și numele „trinității” îi dă acestuia un nume pe pământ, nume care de altfel este stabilit de către părinți.

După săvârșirea actului de încreștinare, are loc deplasarea asistenței, cu noul creștin, la casa părinților săi, moașa rostind către mamă „eu l-am luat păgân și l-am adus creștin”, unde este organizată o masă festivă de botez, la care pe lângă părinți și bunici, participă nașa, nașul, moașa de coșarcă și moșul și moașa care a asistat nașterea precum și rudele apropiate. Această sărbătoare de familie nu este lipsită de „cinstea” făcută de cei prezenți noului născut, constând din îmbrăcăminte și obiecte de strictă necesitate.

Căsătoria este evenimentul deosebit, care are loc la vârsta în care o persoană devine adultă, acesta având calitatea de a fi singurul act conștient, pe care omul îl face, în deplină capacitate creatoare, în scopul întemeierii familiei, act din care rezultă drepturi și obligații atât între soți și ale acestora față de copii.

Sărbătoarea aceasta devine evenimentul unei mari bucurii de familie la care pe lângă cei doi soți participă părinții, bunicii, nașii, druștile (domnișoarele de onoare), colăcarii, stegarii (cavalerii de onoare), vecinii, prietenii și rudeniile din ambele părți. Vorbim aici, de sărbătoarea nunții tradiționale din străbuni, moștenită și îmbogățită din generație în generație.

Atunci când tânăra pereche este convinsă de reciprocitatea sentimentelor și când aceștia au dobândit acordul părinților, se pregătește nunta, care este precizată de „tocmeală”, adică logodnă. Termenul folosit în vorbirea populară își are explicație prin învoiala care are loc între părinții ambelor părți și acordul expres și public pe care aceștia din urmă și-l dau pentru efectuarea comuniunii.

Această înțelegere devine și legătura de suflet între partenerii tineri, se finalizează cu organizarea unei mese de logodnă, prin care se pune pecetea închegării unor legături de rudenie. Este actul premergător anunțului pe care părinții și tinerii îl fac preotului în vederea vestirilor în biserică, acestea au și ele un rol deosebit de important și ele rezidă din nevoia ca actul căsătoriei să fie cunoscut de către întreaga societate locală.

Căsătoria constituind un act juridic încheiat între două persoane de sex opus, se realizează mai întâi în fața ofițerului stării civile. Cu o săptămână înaintea evenimentului, la casa miresei unde va avea loc masa de nuntă încep pregătiri

intense, legate de prepararea alimentelor ce se vor servi invitaților la masa de nuntă.

Cu o bună perioadă de timp anterior acestor acțiuni, mirii își vor alege nănașii, pe care în mod curtenitor, împreună cu părinții îi vor vizita spre a le cere consimțământul, de a li se face această mare onoare. În ziua dinaintea evenimentului sărbătorii de nuntă, la casa mirelui, au loc pregătiri legate de confecționarea steagurilor de nuntă, la care participă, „colăcarii”, stegarii și partenerele lor druștele, care împodobesc steagul cu năfrâmi (baticuri) frumos colorate, de preferință cele folosite la nunta părinților și bunicilor, cu clopoței sau zurgălăi utilizați la gâtul mieilor sau cailor, pentru a produce un sunet cât mai variat. La această pregătire participă toate fetele și flăcăii care vor fi nuntași, iar muzicanții angajați pentru nuntă vor cânta până seara târziu, după care se răspândesc pântru a fi odihniți pentru ziua nunții.

Ceremonialul de nuntă, pornește de la casa mirelui, unde în dimineața acelei zile se adună stegarii și invitații din partea mirelui. Aici după ce au fost tratați, după obiceiurile din străbuni, moștenite, cu prăjituri, cozonac și țuică, se deplasează mai întâi la casa nănașului mare care-l reprezintă pe mire, apoi la cel din partea miresei unde la fel sunt tratați, prilej cu care stegarii pe cai împodobiți își vântură steagurile în acordurile muzicilor de viori, taragot și acordeon.

După un scurt popas făcut la acești nași, întregul alai, împreună cu aceștia vor lua colacii care urmează să fie puși pe capul mirilor, coșărcile conținând fagurii de miere de albine și sticlele cu țuică fiartă și se vor deplasa la biserică unde în fața porții de intrare vor aștepta sosirea miresei.

În același timp colăcarii în acordul muzicii tarafului de lăutari se vor deplasa spre casa miresei unde vor găsi porțile legate, iar după câteva explicații de rutină li se deschide poarta și mireasa pregătită de druște, împreună cu întregul alai, se îndreaptă spre biserică cu invitații din partea ei.

Ceremonialul religios, din fața altarului, constă într-un ritual special consacrat acestui eveniment, prin care tânăra pereche se unește în fața lui Dumnezeu, printr-un jurământ sacru, ca legătură pentru tot restul vieții.

La terminarea ceremonialului religios, întregul alai de nuntă se deplasează la casa miresei sau acolo unde are loc „masa de nuntă”. Aici îi așteaptă o casă împodobită cu cele mai frumoase covoare, farfurii și ștergare, cusute cu măiestrie de fata sângeorzană. Tot aici se va desfășura o mare petrecere cu mâncare și băutură, în veselie și dans până la lăsarea zorilor. Eveniment similar are loc și a doua zi la casa mirelui („întorcătură”), prilej cu care se deplasează mireasa cu

întreaga ei zestre, o ladă a cărei conținut constă din trusoul său de nuntă și obiectele primite de la părinți, astfel se întemeiază o familie.

Frumusețea folclorului și a obiceiurilor din străbuni, era dată mai cu seamă de starostele nunții și colăcarii, a căror îmbrăcăminte și steagurile frumos aranjate, pălăriile și păunii, caii frumoși înștruțați, erau de-a dreptul fascinante, iar strigăturile și vorbele de duh și simțire rostite cu acest prilej făceau ca totul să aibă un farmec aparte.

Șezătoarea era reuniunea unor grupuri restrânse de tineri, adulți și vârstnici în serile de toamnă, iarnă, desfășurate seară de seară, în case anume stabilite, a unor fete sau tineri femei căsătorite, manifestări care erau organizate după ce lucrările agricole erau terminate. Uneori, șezătorile erau organizate și în toamnele timpurii, călduroase, când nopțile începeau să crească, dar care îngăduiau fetelor să stea pe scaunele din fața porților sau pe laițe pentru torsul lânii. Scopul acestora era mai întâi munca, care era împletită cu glume, povești și ghicitori, astfel devenind plăcută și atrăgătoare.

Tipul șezătorii la porți, era organizat numai pentru fetele din vecini, care chiar de la sosirea din vremea înșerării, începeau să cânte doine sau cântece de dragoste, acesta fiind de altfel și mijlocul prin care ele avertizau flăcăii că a început șezătoarea. Sosind băieții, aceștia le acompaniază și astfel se creează o adevărată competiție cultural-folclorică. Aceste întâlniri colective aveau loc atunci când bostanii (dovlecii) erau copti, iar băieții îi goleau din timp de semințe încreștând pe ei un chip de om, în interiorul cărora aprindeau o lumânare. Luate prin surprindere, fetele, concentrate în muncă erau speriate și de aici începea partea hazlie. După înșerare, se intra în casă, unde fiecare persoană avea locul stabilit. Fetele de măritat se așezau mai aproape de masă, iar cele mai mici pe lângă pereți. Pentru procurarea petrolului necesar iluminării, fiecare din cei prezenți contribuiau în mod egal. Totodată șezătoarea era păstrătoare unor practici magice străvechi, cele mai multe practici sunt cele legate de aducerea feciorilor la șezătoare, printre acestea se numără: datul cu sita, călărirea rășchitorului, legarea parilor. Deosebit era și desfășurarea unor jocuri cum sunt: de-a zăloagele, de-a fântâna, de-a puricele.

Hora satului sau „jocul”, cum îi spuneau, se organiza în fiecare din Duminicile de peste an când era admis și nu era post, dar și cu prilejul nunților, clăcilor și balurilor care se țineau mai ales în perioadele de iarnă. Organizarea lor revenea unui băiat mai tomnatic, de obicei cu stadiu militar satisfăcut. El angaja muzicanți pe primaș, basul și contrabasul etc. Dansul preferat al tinerilor, era „învârtita” sau „de-a mâna”. Frumusețea acestor dansuri populare consta în

participarea cu trup și suflet ai ambilor membri, care își consumau energia deopotrivă. Flăcăii mai înalți de statură începeau strigături antrenând astfel pe toți băieții la unison. Timp de mulți ani, primăvara și vara, jocul se ținea la capătul satului.

Bibliografie:

Bumb, E. (2007), Studii etnologice. Bistrița-Năsăud-obiceiuri, meșteșuguri, rapsozi, Editura Eikon, Cluj-Napoca

Păiuș, L. (2009), Folclorul Țării Năsăudului (ediția a II-a, adăugită), Editura Napoca

Star, Cluj-Napoca

***Folclorul-Punte între trecut și viitor, coordonatori Adriana Denisa Manea și Cristian Stan, Editura Eikon Cluj Napoca și Arcade Bistrița, 2009

Cuprins

Saptamanaverde.edu.ro	3
Evaluatorul în cadrul examenelor de titularizare și definitivat, Ionescu Stefania	5
Educarea în spiritul toleranței prin activități curriculare și extracurriculare, Scridonesi Felicia	8
Activități de out - door în grădinița de copii, prof. înv preșcolar, Ciroie Clementina	11
Metodele principale și moderne folosite în predarea gramaticii, Constantinescu Aura	17
Studiu de caz - tulburări de limbaj, Gagiu Ruxandra Florina	19
Metodele activ-participative în comunicarea didactică, Ciroie Clementina	26
Rolul comunicării în procesul evaluării, Ionescu Stefania	32
Strategii de integrare a elevilor cu CES în învățământul de masă și cel special, Ciroie Clementina	35
Proiectarea demersului didactic, Călinescu Carmen Liliana	39
Strategii didactice de învățare interactiv-creativă în grădiniță, Scridonesi Felicia	42
Biblioteca în viața copilului, Tatu Ana-Maria, Florin Zamfir	46
Satul românesc – leagănul culturii creștine românești, Ciroie Clementina	47

